

CrossConnect
MINISTRIES

TI KARI TI DIOS, BENDISIONTAYO

JACKIE OESCH

GENESIS 12-25

LEKSION 1: TI KARI – *NAMATI NI ABRAM ITI APO*

LEKSION 2: TI TULAG – *SIAKTO TI DIOSMO*

LEKSION 3: DAGITI BISITA – *ADDA KADI ITI URAY ANIA A NARIGAT NGA ARAMIDEN ITI APO?*

LEKSION 4: TI MANGIBABAET – *GAPU KADAGITI SANGAPULO*

LEKSION 5: TI PANNAKADADAEL – *TI ARIWAWA KET NAKARO UNAY*

LEKSION 6: TI DATON – *SADINO TI AYAN TI CORDERO?*

“...Idulinko dagiti saom iti pusok ...”

Salmo 119:11

Produced by **TENTHPOWERPUBLISHING**
www.tenthpowerpublishing.com

Copyright © 2014 by CrossConnect Ministries.
www.crosscm.org

All rights reserved. No part of this book may be reproduced without permission from the author, except by a reviewer quoting brief passages in a review; nor may any part of this book be reproduced, stored in a retrieval system or copied by mechanical photocopying, recording or other means without written permission from the author.

Unless otherwise indicated, all Scripture quotations are from The Holy Bible, English Standard Version[®] (ESV[®]), copyright © 2001 by Crossway, a publishing ministry of Good News Publishers. Used by permission. All rights reserved.

The “ESV” and “English Standard Version” are registered trademarks of Crossway. Use of either trademark requires the permission of Crossway.

Design by Inkwell Creative

TI PANANGIRUGI

Ita nga irugim ti panagdaliasatmo a pakasukoganto ti unos ti panagbiagmo. Ti panagdaliasatmo ket naisangsangayanto kenka ken maipakitanto babaen ti gagarmo ken nasged a tarigagay a dumakkel iti pannakaawatmo iti Libro a maaw-awagan Ti Nasantoan a Biblia. Ti panangitedmo ti bagim nga agadal ikarina a mapabaknang ti biagmo kas ti Dios agsarita kenka babaen iti Saona.

Maguyugoyka a maaddaan kadagiti dadduma a nairekomenda a ramit iti panagadalmo:

1. Daytoy a benneg iti panagadal ti Biblia: *Ti Kari ti Dios, Bendisiontayo*
2. English Standard Version (ESV). Tandaanan: No gumatangka ti Biblia, no adda pannakabalinna, addaan:
 - a. Pakakitaan ti kapadpada a besikulo iti tengga nga agpababa
 - b. Pakakitaan kadagiti bersikulo a kadawyan nga adda iti likudan iti biblia, ken,
 - c. Sumagmamano a nasisita a mapa a masarakan met laeng idiay likudan.
3. Pagsurat wenno lapis
4. 3x5 wenno 4x6 a babassit a papel (index cards)

Dagiti tallo a nakalista iti #2 an-anayannakanto iti panagadalmo ken isagananaka a sibaballigi a mangsukisok babaen kadagitoy a leksion. Numan pay kasta, no daytoy ti umuna a pakaiparangangan ti Biblia kenka, nalabit kayatmo nga ikonsiderar a mangirugi iti panagadalmo ti titulo, *Sukisoken ti Biblia*. Daytoy nga adal ipaayna dagiti pangsukisok a ramit a tumulong kenka a mangparangpaya kadagiti kabaelan ken mas pagbalinennaka a natalged nga adalan ti Biblia. Ti *Sukisuken ti Biblia* ket nalabit a mabalin nga alaen nga awan bayadna wenno pannakaobligar idiay CrossConnect web site iti www.crosscm.org. Numay pay daytoy nga adal ket mairekomenda, saan a napateg para iti panagballigi iti panagadal *Ti Kari ti Dios, Bendisiontayo*.

Dika nga agkedked a mangmarka ti Bibliam. Bibliam dayta nga adalem. Agaramid kadagiti pakatantandaanam, ugedam, markaam, patimbukelam ken kadagiti pagitudo! Mabalin a piliem ti agaramat kadagiti kuaderno a pagisuratam kadagiti kapanunotam, saludsod, ken mangidalan kenka iti panagdaliasatmo nga agadal.

Daytoy a ramit ti adal ket naisurat tapno makaadalka iti bukbukodmo. Nga addaan ti tukad ti disiplina ti bagi leppasem daytoy a ramit nga addaan ti bassit wenno awanan pakarigatan.

Iti kasta met la a kanito, makaalaka ti baro nga impormasion, maibingaymonto ti baro a kapanunotan, ken makapagsaludsodka kadagiti naririgat a saludsod nga agkasapulanda ti sungbat. Kasangoananna daytoy a sungbat maguyugoyka a mangserioso a mangikonsiderar ti panangayab kadagiti adu a gagayyem a makiadal kenka.

Makasarakka koma ti rag-o iti panagadalmo. Sapay koma ta ti pusom sidadaan nga umawat kas ti Dios agsarita kenka babaen iti Saona. Sapay koma ta dagitoy sarita ti Biblia ipasiguradoda manen kenka ti naindaklan nga ayatna a naited kenka babaen iti Anakna a Jesu-Cristo, ti Apo ken Mangisalakantayo.

Ti Tanda ti Editor: Para iti pakalawlawagan, ti naipadakkal a balikas ket ibagbagana ti Dios. i.e. "...Isu ania ti kinunana."

UMUNA A LEKSION

NAMATI NI ABRAM ITI APO

GENESIS 12, 15-16 – TI KARI

TI PAKABUKLAN TI LEKSION 1

Pakabuklan: Genesis 12, 15-16	5
Pakauna	6
Leksion 1: Genesis 12, 15-16	
• Ti Bunggoy dagiti Agdaldalliasat	8
• Siakto...Siakto...Siakto	10
• Ti Sao ti Dios ti Mangpatalged	12
• Napalinteg babaen iti Pammati	13
• Agar ken Ismael	14

PAKAUNA

Dagiti pakasaritaan ket napateg a paset ti biagtayo. Dagiti kabarbaro a paset ket maitipon kadagiti pakasaritaan ti biag tunggal aldaw. Mapasamak dagiti banbanag. Addaantayo amin ti maibaga a pakasaritaan nga awan kapadana. Insigida kadatayo ti proseso ti panagdakkel ken pannakapasayaat. Dagiti nadumaduma a tattao ken paspasamak ket pagbalinenda dagiti bukodtayo a daliasat nga awan kapadana ken kamaudiananna sukogen ken urmaendatayo iti panagbalin a kas maysa a tao. Kada tunggal kapadasan ken pannakisabet iti pannakilangen-langen maikkantayo ti gundaway a pumili no kasanotayo a sumungbat. Dadduma kadagitoy a sungbat ket maigagaratayo a pilien. Dadduma ket maipaayan ti bassit, no adda man, ti napudno a panagpanunot. Numan pay kasta, dagitoy dagiti pagpilian a mangsukog kadagiti sagtunggal pakasariataantayo.

Ti Kari ti Dios, Bendisiantayo ket pakasaritaan ni Abram, a ninaganan ti Dios iti Abraham (Genesis 17:5). Adalentayo dagiti nadumaduma a pakasaritaan a nangsukog ti biagna. Dagitoy a pakasaritaan iparagdanto ti nadekket a pannakilangenna iti Dios ken no kasano nga inaramt ti Dios isuna tapno matungpal ti kari a naaramid kada Adan ken Eva idiay Hardin (Genesis 3:15). Kadagiti tunggal pakasaritaan addanto dadduma a masursurotayo a banbanag maipapan ti kababalin, dagiti ugalina, ken dagiti sungbatna iti pannakiballaet/pannakibiang ti Dios iti biagna. Masursurotayonto ti maipapan ti panaglalangen ti pamilya, maipapan kadagiti annakna, ken maipapan ti panagtrabaho ti Dios iti pamilyana. Ti pakasaritaanna ket mangtedto kadatayo ti pagpampanunotan kadagiti bukod a pakasaritaan ti biagtayo. Dagiti napapateg a saludsod ket masaludsodto nga agkasapulan ti panagpanunot iti pasettayo kas intayo bantayan ti Dios nga agrabaho iti kaunggantayo ken kadatayo.

Kas mapantayo kadagiti leksion bantayantayo ti pakasaritaan ti biag ni Abraham. Agrag-oka kadakuada. Usarem ti kuadernom a mangbiruk kadagiti saludsod. Panpanunoten nga iti panagbasa kadagiti pakasaritaan a kasla agdengdenggeg ken Abraham a mangibaga maipapan kadagiti napapateg a kapadasanna a nakatulog a nangsukog kenkuana iti panagbalinna a tao ti pammati. Dumngeg iti Dios a mangiparangarang no siasino Isuna ken bantayam dagiti balikas ken sasao a mangiyebkas ti naindaklan nga ayatna para iti amin a tao. Dumngegka ken Abraham iti panangibingayna ti pakasaritaanna ken mangkita kadagiti wagas a ti biagna mabalina a makaallukoy ti biagmo.

Iti *Ti Kari ti Dios, Bendisiontayo* ipakaunana ti panagadal kadagiti *kinapudno* ti pakasaritaan. Agbasa ken agsaludsod. Siputan dagiti kinapudno nga iparang ti Dios maipapan Kenkuana kas sungbatna iti napnoan basol a kasasaad dagiti tattao a pinarsuana. Ken, mangkita kadagiti wagas a kadagitoy a pakasaritaan ti Biblia ket sagidenna dagiti puspusotayo ken biagtayo kas intayo saludsoden, “ngarud ania?” a salsaludsod. Iti sabali a panangisao, ngarud, kalpasan ti amin a maibaga ken maaramid, ania ti kayat a sawen daytoy a pakasaritaan para kaniak ken ti biagko? Daytoy a saludsod aramidenna ti kabukbukodan a *panangipakat* ken isilpuna ti biagko iti Dios kas agtrabaho Isuna iti kaunggan ken babaen iti biag ni Abraham.

Urasen nga ituloy ti daliasat! Pagrag-oan dagiti pakasaritaan! Pagrag-oan ti adal! Luktam ti Bibliam iti Genesis 11. Iruigi babaen iti panangisurat kadagiti panglukat a balikas ti bersikulo 27. _____

Paset 1

PAKAUNA: Pinanawan ti bunggoy dagiti agdaldaliasat ti daga ti Ur dagiti Caldeos (Genesis 11:31) ket nagturingda iti daga ti Canaan. Kitaem ti maysa kadagiti mapa ti Bibliam ket birukem ti Ur nga amianan-laud ti ungtu ti paamianan ti Sadsadan ti Persia. Nalabit saan a nalaka a bigbigen ti daga ti Canaan. Ti sakupenna ket agpalaud iti daga ti Ur. Ti Canaan ket nagbassitan a daga a lauden ti Let-ang ti Arabia ken agturing ti dayaen iti sangoanan ti Dakkel a Taaw, ti Mediterranean. Iti panagadaltayo mailasintayonto dagiti likmot ti Canaan. Ti napateg kenka mapaliwmo iti mapam ti nalawa a paset ti Let-ang ti Arabia a nagbaetan ti Ur ken Canaan. Ti dalan nga dinaliasatda ket ti agpaamianan ti Karayan ti Eufrates. Nagdaldaliasatda a kas atiddog a bunggoy karaman dagiti nakaad-adu nga ayup. Nagkasapulan dagiti amin nga agdaldaliasat ti pannakaipaay ti danum. Ti panagdaliasatda a paamianan tapno agpalaud ket saan nga isu ti kaababaan a dalan ngem, awan duadua, napateg daytoy para iti pagimbagan ti pamilya, dagiti adipen, ken amin a dingoen.

SURSURO: Siasino dagitoy a tattao? Dagiti dadduma a maud-udi a bersikulo ti Genesis 11 ibagana kadaytoy no siasinoda. Mangrugi iti bersikulo 27: “Ita, dagitoy dagiti kaputotan ni Tera.” Basaen dagiti bersikulo 27-32. Ita, intayo sublian. Ni Tera ket _____ ni Abram. Ni Sarai ket _____ ni Abram ken ti kakaisuna a dadduma a banag a maadaltayo maipapan kada Abram and Sarai ket awananda ti _____ gapu ta ni Sarai ket _____. Daytoy ket narigat a paset agsipud ta ti kultura naisurona nga ti lupes a babai ket saan a nakaay-ayo a babai. Isuna ket nakababain, ipabpababa, ken agkurkurang ngem dagiti dadduma ti panangrukod kenkuana iti comunidad. Kadawyan maibilang a lunod isuna iti asawana a lalaki.

Kas ulo ti tribo wenno bunggoy ti pamilya intugot ni Tera da Abram and Sarai kenkuana. Mainayon pay, intugotna ti apokona a _____. Ti ama ni Lot ket natayen sakbay a pimmanawda iti daga ti Ur ket kas paset daytoy a tribo nakidaliasat ni Lot kenni apongna a nagturing a napan Canaan. Numan pay kasta, idi daytoy a bunggoy nakasangpet iti Haran, isuda ket _____ sadiay (Genesis 11:31). Ni Tera ket nagbiag iti _____ a tawen ket natay idiy _____. Saantayo ammo no kasano kabayag ti panagbiagna idiy Haran sakbay a natay. Ammotayo a pinilina ti nagnaed sadiay ket saannan nga intuloy pay ti nagdaliasat a mapan Canaan.

Ti Genesis 12 ket isu ti rugi ti pakasaritaan ni Abram. Addaan ni Abram kadagiti bukod nga adipen, dinggoen, ken sanikua. Nabaknana isuna a tao. Adu dagiti banbanag a saantayo ammo maipapan kada Abram and Sarai kadaytoy a paset ti pakasaritaanda ngem ammotayo a pinili ti Dios nga immay iti nadek ket a pannakilangen kenni Abram a nangbaliw nga agnanayon ti dana ti napalabas. No sumrek iti Dios iti biag ti tao awanen a pulos ti nagpadaan pay manen idi ken iti agdama.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 12 ken nangruna a tandaanan dagiti bersikulo 1-9. Numay pay adu dagiti nagnagan ken luglugar a naipakaammo, ipangruna kada Abram and Sarai. Mabalin met a piliem a tantandaanan dagiti nadumaduma a sagmental tao ken lugar iti kuadernom para iti masangonan a pagkitaan.

PANAGSANAY: Iti Genesis 12:1-3 nagsao ti Dios kenni Abram ken nagted kadagiti pagannurotan kenkuana. Iti nagunegna kinuna ti Dios a no aramidem daytoy ita aramidekto met daytoy. Inayaban ti Dios ni Abram ken inawisna a makipaset Kenkuana iti trabahona a mangsubbot ti amin a tao manipud iti pannakairurumen ken kinamanagbasol a kasasaadda. *Tandaanan: Laglagipen, a ti agdama a nakaro a dangadang iti puso ti amin a tao. Daytoy a dangadang ket mapaspasak iti nagbaetan ti Dios ken ti diablo, nagbaetan ti naimbag ken dakes.* Itan ti oras a pinili ti Dios a mangiganuat ti panggepna a naikarinan iti napalabas idiy Hardin ti Eden iti Genesis 3:15. Napateg daytoy a pakasaritaan gapu ta babaen kenni Abram inpasdek ti Dios ti kapuonan ni Jesus, ti Kamaingelan ken Mangisalakantayo.

1. Iti bersikulo 1 ania ti naipaaramid ken Abram? “_____ ti pagiliam, dagiti kabagiam ken balay ni amam ket inka iti _____ nga ipakitakto kenka.”
2. Ita ipanmo ti bagim iti lugar ni Abram. Naayaban isuna a mangisina ti bagina iti tunggal banag a nakairuamanna ket nagdaliasat iti lugar a di na pay naam-amoan. Ti Dios kasla ibagbagana, “Uray kasta mapanka. Bay-am a Kaniakun dagiti dadduma.” Ti sungbatko nalabit a, “Wen, agpayso!” Ket ania ngata koma ti isungbatmo: _____.
3. Kayamo pay kadi ti dadduma a pakaammo? Nalabit nakasaganaka latta para iti panagdaliasat nga awan kasiguradoanna. Wenno, sika kadi tay tao a kasapulanna a maammoan ti umisu a dalan ken no ania ti oras a dumanonkanton sadiay? No kaniak la no dadduma kunak, “Ok, Abram, mapanka, takkuatem, ket no agnaedkanton, ipakaamoannak ket into nukuan umayakto.” Alaem ti sumagmamano nga oras ket isuratmo dagiti dadduma a kayatmo a kasapulamto iti panagtrabahom no inbaga ti Dios kenka, “Mapanka...” _____.

Paset 2

PANAGSANAY: Pimmanaw ken napan ni Abram. Ti maikaddua a paset petpetanna ti kari ti Dios kenni Abram. Dagiti kari mangrugi amin iti “_____.” Ti Dios ti agaramid kadagiti amin a kari. Ania kadi ti umiso a karina? Bersikulo 2: “_____ kanto _____ ken _____ kanto ken _____ to _____ ket _____.” Bersikulo 3: “_____ nakto _____, ngem _____ _____ konto _____; ket _____ kenka amin _____ ti daga.”

PANURSO:

1. Ti umuna a kari nga inaramid ti Dios kenni Abram ket pagbalinennanto a dakkel a pagilian. Daytoy ket ti kari iti anak. Ngem, ti Dios saanna la nga ibaga ken Abram a maaddaan ti adu nga annak. No di ket kinuna ti Dios, “Aramidenkanto a _____ a _____.” Basaem manin ti Genesis 11:30. Ania ngata ti parikot iti inkari ti Dios? _____.
2. Intuloy ti Dios ti karina nga aramidennanto ti _____ ni Abram a dakkel. Natungpal kadi ti Dios dayta a kari? Usigen dagiti nagduduma a secta ti relihion iti lubong iti agdama a panawen. Kasano kaadu ti nakaramot kenni Abraham, ti lugar no sadino ti nangrugian ti pakasaritaan ti relihionda? Panunoten dagiti Judio, dagiti Cristiano, ken dagiti Muslim a kas ehemplo. Wen, inaramid ti Dios ti nagan ni Abram a dakkel a nandindinamag.
3. Ita ibagbaga ti Dios ti pamendision kadagiti mangbedision kenni Abram ken panangilunod kadagiti mangilunod kenkuana. Iti panagkuna ti Dios kenni Abram a bendisionankanto ken ti bendision a maawatmo manipud Kaniak ket pagbalinennakanto a bendision kadagiti sabsabali. Ti bersikulo 2 kunana: “_____ kanto” ket “sikanto ti maysa a _____.” No ania ti pinili ti Dios nga aramiden kenni Abram ken babaen kenni Abram ket agpaay iti pannakabendision iti amin a tao ti lubong.

Ti ayab ti Dios ken Abram ket inawisna a *panawan* ti pamilyana, kakailianna, ken tunggal banag ken tunggal maysa a nakairuamanna ket mapan iti dayta a daga nga ipakitanto ti Dios kenkuana. Ti ayab ti Dios karamanna ti kari nga annak ken bendision a kinabaknang a mangted bael kenkuana saan laeng a tapno mangbendision no di ket agbalin a bendision met kadagiti sabsabali. Sinungbatan ni Abram ti awis ti Dios ken dagiti kari ti Dios. Ti laeng kasapulanna ket ti pannakaammo nga isu ken inayaban iti Dios.

PANAGSANAY:

1. Siasino ti nakitugot ken Abram a naibaga kadatayo (bersikulo 4)? _____.
2. Manu ti tawen ni Abram? _____.
3. Siasino ken ania amin dagiti innala ni Abram kenkuana? (bersikulo 5)? _____
_____.
4. Sadino ti simmangpetanda (bersikulo 6)? _____.

PAGPAMPANUNOTAN A SALUDSOD: No ni Sarai ket lupes ket ni Abram ket 75 ti tawennan iti kanito nga inayaban ti Dios isuna ken inkarina a pagbalinenna isuna a dakkell a pagilian...

1. Ania ti pampanunoten ti Dios iti panagkunam? _____.
2. Ania ti pampanunoten ni Abram iti panagkunam? _____.
3. Ania ngata ti kapanunotam? Iyarigmo a sika ni Abram. Isuratmo dagiti dadduma a kapanunotam:

_____.

PANANGIPAKAT:

1. Kasano ti kagargarko a sumungbat iti saan nga ammo ken kasla saan a mabalin? _____

_____.
2. Panunoten no addan iti gundaway a ti panagkunak ken riknak a ti Dios ket “tinignay” nak?
_____.
3. Namati ni Abram iti Dios ken naggunay iti no ania ti ammona maipapan iti Dios. Ania pay dagiti dadduma a banbanag nga ammom maipapan iti Dios? Kasano ti panangkitam iti bagim iti panangsungbatmo no ania ti ammom maipapan Kenkuana? _____

_____.

KARARAG: O Dios, ni Abram sinungbatanna ti ayabmo a mangpananw iti tunggal banag a naammoanna. Siaannugot a napan iti daga a kamaudiananna kayatmo nga ipakita. Namati iti Saom ken dagiti karim. Itdem kaniak ti kasta a pammati nga agtalek Kenka ken mamati Kenka a mangaramid no ania ti ibagam a maaramidto. _____

_____.

Paset 3

PAKAUNA: Dagiti bunggoytayo nga agdaldaliasat nakasangpetdan iti daga ti Canaan. Nagddaliasatda manipud Canaan mangrugi iti amianan inggana abagatan. Dagiti Cananeo ti agtataeng iti dayta a daga (Genesis 12:6). Ngarud, panunoten daytoy a ladawan. Panawan ni Abram ti tunggal banag ket makipan iti kari ti Dios nga annak ken ti karina a daga. Iti dakkell a ladawan, ni Abram ken dagiti kakabagianna ket kadawyan a nagduduma a bunggoy, nga awan pulos ti kabaelanda a mangtagikua ti daga manipud kadagiti Cananeo ken dadduma a tribo nga agnanaed iti Canaan. Ken, saan a liplipatan, innala ni Abaram kenkuana ti lupes nga asawana. Numan pay kasta ti Dios kunana kekuana, “Daytoy ti *daga* nga itedkonto kadagiti *kaputotam*. (Genesis 12:7). Rumbeng a pasien ni Abram ti Dios gapu ta iti isu met la a bersikulo kunana a, “Nangbangon sadiay iti _____ nga agpaay kenni Yahweh,” ti lugar a pagdaydayawan. Nabigbigna a daytoy Maysa (Dios) a nangaramid ti kari ket Isu ti Maysa (Dios) a mangtungpal ti kari. Ni Abram nagtignay iti no siasino ti nangted iti kari, nangruna ti Dios, ken no ania ti inbaga ti Dios, saan nga no ania ti ammona (Abram), mainaganan nga isu ken agtawenen ti 75, ni Sarai ket lupes, ken daytoy a daga ti Canaan ket kukua dagiti Cananeo, Heteo, Jebuseo, Amorreo, ken dadduma pay.

ARAMIDEN: Iti Genesis 12-14 makitatayo nga agtartrabaho ti Dios iti biag ni Abram. *Tandaanan: Basaen dagitoy tallo a kapitulo. Siputam ti Dios kas inna irugian a mangipasdek kenni Abram iti dayta a daga. No saanmo a basaen daytoy a ramit iti daytoy a kanito, mangalaka ti paguged nga ada nalatak nga ugedna ket ugedam daytoy a trabahoem a mangipalagip kenka a sublianan ken basaen dagitoy a kapitulo. Dikan agbayag unay. Sipipinget ken agtuloyka iti sumaruno a panagsanay (*).*

1. Basaen ti Genesis 12:10-20 ti daliasatda Abram and Sarai a mapan Egipto gapu iti panagbisin iti daga a pagnanaedanda. Makitatayo ni Abram a naballaagan ken napalalo iti butengna. Iti dayta met la a kanito makitatayo ti ima ti Dios a mangikanawa kadakuada iti daytoy gangannaet a daga.
2. Basaen ti Genesis 13. Iti daytoy a kapitulo makitatayo ti kinaparabur ni Abram ken agadaltayo maipapan ti kinasiasino ti kaanakanna a Lot. Uray pay agparang a ni Lor binagina ti naipaay a kamayatan, napan manin ti Apo kenni Abram. Maminsan pay manen a pinabaro ti Dios ti karina kenni Abram. Panunotem a nangruna dagiti bersikuo 14-17.
3. Basaen ti Genesis 14:8-17. Maminsan pay manen masaraktayo ni Lot. Nagmaymaysa ti buyot dagiti uppat nga ari ket napanda a nakigubat ket naparmekda dagiti lima pay nga ar-ari. Iti napasamak inawitda ni Lot. Idi naammoan ni Abram daytoy napanna inispal ni Lot. Inikkan ti Dios ti kabaelan ni Abram a nangpamek ken Ari Kedorlaomer, ti ari a nangala kenni Lot. Kas

nagbanaganna, naisanib dagiti naparmek nga ar-ari kenni Abram. Ti dayaw ni Abram ket naipasdek iti lugar.

***PANAGSANAY:**

1. Maminsan manen, kalpasan ti balligi ni Abram, immay ti sao ni Apo ken Abram iti maysa a parmata. Basaen ti Genesis 15:1. Ania dagiti sasao a mangipatalged ita ken Abram? Isurat ti kari ti Dios. _____.
2. Ti maysa maalana ti karirikna a ni Abram ket addaan ti naan-anay a maibagana maipapan ti kari ket ita kasapulanan ti natibker a panaggunay. Kitaen ti bersikulo 2. Inyareng-engna iti Apo ket nagdawat: “_____ ania ti itdemto kaniak, idinto a siak aglabasak nga _____?”
3. Siasiano ti agtawidto iti sanikuana (bersikulo 2)? _____.
4. Siasino ni Eleazar (bersikulo 3)? _____.
5. Ita iti bersikulo 4 kinuna ti Apo: “Daytoy a _____ saanto nga _____ kenka; no di ket ti _____ isu ti _____ kenka.”
6. Pinatalgedan ti Apo isuna. Inruar ni Yahweh ni Abram ket kinunana: “_____ ita ti _____ ket bilangem dagiti _____, no mabalinmo a bilangen: ket ita kinunana kenkuana, “_____.”

PANANGIKABESA: Ti Genesis 15:6 ket bersikulo a kayatmonto nga ikabesa. Nalaka laeng. Kalpasan a mapan ni Abram iti sangoanan ti Apo ken agsaludsod, ti Apo ibagana maminsan pay kenkuana a no ania ti imbaga ti Dios nga immuna, ikarina nga aramidennanto. Ita basaentayo dagitoy a sasao: “Ket _____ [ni Abram] ni _____ ket daytoy _____ kenkuana a _____.” Namati iti Apo ken nagtalek a no ania ti inbagana tungpalennanto. Isuratmo daytoy a bersikulo iti bassit a papel (index card) ket laglagipem, agnanayon nga tengtenglem iti pusom.

Paset 4

PANANGAMIRIS ITI NAUN-UNEG: *Tandaanan: Nalabit dagiti dadduma a nakitultulag iti adal kayatda ti agala ken kumita kadagiti dadduma pay a mabasbasa a maikanatad iti Biblia. Daytoy a benneg ti Panangamiris iti naun-uneg ket nairanta para kenka. No maysaka kadagiti nagagar nga agrabaho isu a pilienna nga ipamaysa iti Genesis, ituloymo. Ituloy iti sumaruno a panagsanay (*).*

1. Dagiti dadduma a paset iti Biblia iturongna iti daytoy maysa a bersikulo, Genesis 15:6. Biruken iti bersikulo 6 ti kapadpada ti sao a “kinalinteg” ket ita tandaanan dagiti bersikulo a naisuro iti batog ti kapadpadana. Maysa kadagiti kapadpadana ket masarakan iti Baro a Tulag iti Libro ti Roma. Basaen ti Roma 4:3 ket ita labsam ken basaem dagiti bersikulo 18-25. Naibaga kadatayo kadagitoy a bersikulo a ni Abram ket saanna a nabaelan a tinungpalen daytoy a kari. Ti namnamana ket adda iti Dios. Namati iti Dios. Ibagada kadatayo dagiti bersikulo 20-21, “_____ nga awan _____ na iti _____ ti Dios ket _____ iti _____, nga pina _____ na ti Dios, ket _____ a ti Dios _____ a tungpalen ti _____ na.”
2. Dagiti bersikulo 23-24 ibagada a no ania ti maipakat ken Abram ket kasta met kadatayo a mamati iti Dios a nangpagungar ken Jesus manipud ken patay. Iti sabali a panangisao, kasta met a maipaayto ti kinalinteg para kadatayo a mamati a ni Jesus a naiyawat ken nailansa kas pannakadusa gapu kadagiti amin a basbasoltayo ken kasta met a mamatitayo a napagungar iti biag. Ita napalintegtayon. Naibilangtayon a nalinteg. Nalintegtayon manin babaen iti pannakilangentayo iti Dios nga Ama, a Namarsua kadatayo. Kayat ti Dios a maamoantayo, babaen ken San Pablo a nagsurat ti Libro dagiti Roma, a kas ti pannakapalinteg ni Abram gapu iti pammatina iti Dios, kasta met kadatayo, agbalintayo a nalinteg gapu iti pammatitayo kenni Jesus a natay tapno pakawanennatayo kadagiti amin a basbasoltayo. Ti panagungarna manipud ken patay ket nagbalin a panangibilang ti Dios kadatayo a nalinteg. Dagiti utang a nautangtayo iti Dios gapu kadagiti basbasoltayo ket namarkaanen, “Nabayadan Aminen!”

***PANAGSANAY:** Lukatan iti Genesis 15:18. Tandaanam daytoy a binulong ti Biblia ket luktam iti ayan ti paset dagiti mapa iti likudan ti Bibliam. Nalabit kasapulam a kitaen ti maikaddua wenno maikatlo a mapa ket birukem ti agpadpada a Nagbeddeng ti Egipto, isu ti akin-abagatan nga ungtong ti daga nga inkari ti Dios nga inted ken Abram ken ti Karayan Eufrates, isu ti akin-amianan nga ungtong. Malagip a ti Eufrates ket karayan a sinurot ni Tera manipud Ur agturong Haran sakbay a nagnaed iti Haran.

Paset 5

PANAGSANAY: Basaen ti Genesis 16. Dua a kabarbaro a tattao ti maiyam-ammo. Ni Abram ken Sarai ket ngannganida sinurot ti kapanunotan ken pagayatanda.

1. Ti bersikulo 1: Ni Sarai ket _____ ni Abram. Awan annak ken Abram.
2. Ni Sarai adda idi maysa nga _____. Ti naganna ket _____.

3. Ti bersikulo 2: Ania ti plinano ni Sarai nga inbingayna ken Abram? _____
 _____.
- Naawanan ni Sarai ti namnama ket pinanunotna a maaddaanda ti pamilya no ti babaonenna ket aganak iti ubing para kenkuana.
4. Dagiti bersikulo 2-4: Napalabasen ti 10 a tawen kalpasan ti inaramid ti Dios a kari ken Abram a nakiannugot kenni asawana. Inted ni Sarai ti _____ a taga Egipto ken Abram nga agbalin nga _____. Ni Abram _____ ni Agar ket _____.
5. Kasano ti panangsubad ni Agar ken Sarai idi a nasikoganen (bersikulo 4)? _____.
6. Kasano a sinubadan ni Sarai iti inaramid ni Agar? _____.
7. Kasano ti panangsubad ni Abram iti darum ni Sarai? _____.
8. Kasano ti panangtrato ni Sarai ken Agar? _____.
9. Ania ti inaramid ni Agar (bersikulo 6)? _____.
10. Nakabirukan ti angel ti Apo ken Agar? _____.
- Maninsan manin maguyugoyka a kumita kadagiti mapa. Nabirukan ni Agar iti asideg ti bubon iti ruar ti Sur. Bigbigem iti mapam ti Let-ang ti Sur a masarakan iti Peninsula ti Sinai iti nagbaetan ti Egipto ken Canaan (Israel iti agdama).
11. Dagiti bersikulo 8-12: Ti panagtungtong mangrugi iti nagbaetan ti angel ti Apo ken Agar:
- Ania ti sinaludsod ti angel ken Agar? _____.
 - Ania ti sungbat ni Agar? _____.
 - Ania ti insuro ti angel? _____.
 - Ania pay dagiti imbaga ti angel ken Agar iti bersikulo 10? _____
 _____.
 - Kadagiti bersikulo 11-12 ania ti inbaga ti angel ti Apo maipapan iti anakna?
 - Aganakkanto iti _____. Ket panaganamto iti _____.
 - Ti kaipapanan ti Ismael ket ti Dios _____. (Kitaen ti akinbaba a listaan)
 - Impangag ti Apo ti _____.
 - Agbiagto ni Ismael a kas _____
 - Ti _____ iti tumunggal tao.
 - Ti _____ ti tumunggal tao _____ kenkuana.
 - Agnaedto iti _____ dagiti isu-amin a _____.
12. Dagiti bersikulo 15-16: Inyanakan ni Agar ni Abram ti anak a lalaki nga agnagan ti _____ . Manu ti tawen ni Abram idi naipasngay isuna? _____.

PAGPAMPANUNOTAN A SALUDSOD:

1. Ania dagiti kapanunotan nga agtartaray dita ulom kas inka ipalpas ti basbasaem a pakasaritaan?
_____.
2. Ania ngata ti kayyariganna no maibaga a ti anakmo a lalaki ket agbiagto a kagurgura dagiti amin a kakabsatna? _____.

PANANGIPAKAT: Inpakita ti Dios ti asi ken pannakipagriknana ken Agar iti las-ud ti di na panangraem iti apona a babai ken ti pananguyawna.

1. Ania ngata ti isubadmo iti maysa a tao a mangumsi kenka wenno ti gayyem? _____.
2. Ania dagiti balikas ni Jesus a makapaguyugoy para kadatayo? Kitaen ti Mateo 5:43-48. _____.

KARARAG: O Apo, ipudnok Kenka a kaadduanna nga awan panaganusko ket piliek nga aramiden dagiti bukodko a kapanpanunotan ken pagayatan. Iti kasta, adu dagiti gundaway a nasasaem a kapadasan kas inbunga dagiti aramidko. Pakawanem ti panagdardarasudosko ket itdem kaniak ti umiso a pannakapnek nga agtaud Kenka. Ikkannak ti kabaelan a sumungbat kadagiti tunggal tao a nakapasakit kadagiti ipatpategko a kas aramidem. Sapay koma ta ti ayatmo ken pannakipagriknam agayos kaniak.

_____.

MAIKADUA A LEKSION

SIAKTO TI DIOSMO

GENESIS 17 – TI TULAG

TI PAKABUKLAN TI LEKSION 2

Pakabuklan: Genesis 17	17
Pakauna	18
Leksion 2: Genesis 17	
• Ti Agnanayon a Tulag	19
• Ti Panagsagaba ni Abraham	21
• <i>PAKAIYULOGAN: <u>Ti Tulag</u></i>	23
• Bendisionan ti Dios ni Ismael	26
• Napapanaw ni Agar ken Ismael	27
• Dagiti ited ti Dios a kasapulan para ken Ismael	29
• Sublian	30

PAKAUNA

Adda iti riribok iti pagtaengan a tolda ni Abram. Napalabas ti sangapulo a tawen manipud nagkari ti Dios kenkuana. Sitatalinaed a lupes ni Sarai. Nagsikog ken nangipasngay ni Agar iti anak a lalaki ni Abram isu ni Ismael. Ket, iti ngatoen ti amin pay a banbanag, saan nga agkinnaawatan da Sara ken Agar. Naglabas ti sangapulo ket tallo a tawen. Nagsubli ti pakasaritaan ni Abram iti Genesis 17. Agtawenen ita ni Abram ti siam a pulo ket siam.

Agparang manen ti Apo ken Abram ket iti daytoy a kanito agaramid ti tulag kenkuana ken kadagiti kaputotanna iti agnanayon. “Siakto ti Diosda.” Ti tulag ket dawatenna ti pannakakugit ket mairaman dagiti amin a lallaki a maiyanak iti pagtaengan ni Abram. Ti pannakakugit ket pagilasinan ti tulag iti nagbaetan ti Dios ken Abram.

Agtalinaed ti kinapudno. Awan anak da Abram ken Sarai. Numan pay kasta, ti tulag ti Dios ket saan laeng a ken ni Abram no di pay ket kadagiti kaputotanna ken ideklarana a dagiti kaputotanna ket umad-adunto iti bilangda. Amin dagitoy a tawtawen namati ni Abram ti kari ti Dios. Ita sukatan ti Dios ti nagan ni Abram ket kunana a ti nagananto ket Abraham a kayatna a sawen ama ti adu! Kasta met a sukatan ti Dios ti nagan ni Sarai ti Sara a kayatna a sawen ina dagiti nasion! Kasano ngata daytoy?

Patalgedan manen ti Dios ni Abraham a ni asawana a Sara ket agsikogto ket ipasngayna ti anak a lalaki. Ti tulag ket saan a mabalina no awan ti kapuonan, ta ti tulag nga inaramid ti Dios ket karaman dagiti kaputotanna. Mangegtayo ti panagkatawa ken pampanunoten ni Abraham, “Agsangagasot ti tawenkon ken agsiam a pulonton ni Sara.” Ngem namati ni Abraham ket imbilang ti Dios kenkuana a kinalinteg.

Makipagkatawaka ngata met ken Abraham ken Sara? Wenno, nalabit a sikakatawaka a di patien ti kinanengngeng ti panamatida iti kasta a kari iti adu unayen a tawtawen? Numan pay kasta, inaramid ti Dios ti kari ken Abraham ken dagiti kaputotanna ket naipasngay ni Isaac. Panunoten ti rag-o ken padaya! Denggen ti amin a katkatawa!

Ania ngata ti langana ti panaguray nga addaan namnama no ti tunggal banag ket agparang a kasla awan ti namnama? Daytoy ti pakasaritaan da Abraham and Sara. Ania met kenka? Kaanoka a nagdawat kadagiti saan a mabalina? Ania ti nangpatalinaed iti namnamam a sibibiag? Ania met dagiti nakarigatam? Nasarakam kadi ti bukodmo a bagi a napalalo ti panagkatkatawana? Adda kadi tulong nga naawatmo a nagtaud kadagiti pamilya ken gagayyemmo wenno awan? Nagtalinaed a sipupudno ti Dios ken Abraham, ti karina, ken ti tulagna. Agtalinaed ti Dios a mapagtalkan kadagiti tattaona, kenka ken kaniak. Numan pay saan a pulos a nakita da Abraham ken Sara “dagiti pagpagilian” a pinatida iti Maysa a nagkuna, “Ipasdekkonto ti karik kas agnanayon a tulag iti nagbaetak ken kenka ken dagiti kaputotam kalpasan iti mapasungad a henerasion, nga agbalin a Diosmo.”

Paset 1

PAKAUNA: Siam a pulo ken siamnan ita ni Abram. Umay manen ti Apo a Dios kenkuana ket paneknekanna manen ti tulagna nga inaramidna kenkuana agarup dua pulo ket lima a tawen ti naglabas.

PANANGIPAKAT: Basaen ti Genesis 17:1-8.

PANAGSANAY: Kitaen amin ti ibaga ti Dios a panangpaneknek iti inaramidna a tulag ken Abram.

1. Bersikulo 2: kuna ti Dios a “_____ to ti _____ ko iti nagbaetanta, ket _____ kanto _____.”
2. Bersikulo 3: Ni Abram nagpakleb ket ti Dios nagsao kenkuana a kunana, “Sikanto ti _____ ti maysa a kaadu a _____ (bersikulo 4).”
3. Bersikulo 5: Balbaliwan ti Dios ti nagan ni Abram ti Abraham. *Tandaanan:* Nalabit adda ti pakaammo ti Bibliam iti baba ti binulong ti Biblia a mangibagbaga kenka a ti kayat a sawen ti Abram ket *naitan-ok nga ama*. Ti kayat a sawen ti Abraham ket ama ti adu. “Dinto maawaganen ti naganmo nga _____, ngem ti naganmo isunto _____; ta inkabilkan nga _____ dagiti adu a _____.”
4. Kitaen ti “*Siakto*” kadagiti sumaruno a tallo a bersikulo (dagiti bersikulo 6-8). Usarem ti pagpalatak a mangmarka kadakuada.
 - a. “_____ kanto _____.”
 - b. “_____ kanto _____.”
 - c. “_____ kanto _____.”
 - d. Ket, ita maiyarig a gangannaet ken taga-ruar iti amin a daga ti Canaan kuna ti Dios, “_____ kanto _____.”
5. Iti bersikulo 8 nagaramid ti kari ti Dios ken Abraham maipapan kadagiti kaputotanna? Kinunana, “... ket _____ kanto _____.”

PAGPAMPANUNOTAN: Ipanmo ti bagim iti lugar ni Abraham. Napalabas ti dua pulo a tawen nagkari ti Dios nga adda ti Dios kenkuana ken aramidennato a dakkell a nasion (Genesis 12:2). Kalpasan ti sangapulo a tawen napukaw ti namnama ni Sarai nga agbalinto nga ina ket tinalikudanna ti bagina a ti kinapudno nga adda a pampamnunoten ti Dios ket ni Abraham idi a nagaramid ti kari ti Dios ngem ti kari ket sigurado a saan isuna a mairaman. Ngarud, intedna ti adipenna nga Agar ken Abraham. Nangipasngay ni Agar ti ubing. Rumsua ti saan a panagkikinnaawatan ti pamilya iti

nagbaetan da Sarai ken Agar. Naladawen ti rumbeng a panagbabawi ni Abraham a nangpataud ti kabukbukodanna nga inaramid a plano ket iti pammati nga agtalek laeng a tungpalento ti Dios ti karina kenkuana uray no kaskasano ken kaanoman a pilien ti Dios, ngem awan a pulos ti naaramidanna a manggaraw ti plano ti Dios. Idi agtawen ni Abram ti siam a pulo ket siam nagparang manen ti Dios ket inulitna ti isu met la a karina. Nagtinnulag ti Dios ken Abram, binaliwanna ti naganna iti Abraham, ken inpakaammona dagiti amin a *Siakto* ti kari.

No sika ti kaasitgan a gayyem ni Abraham ket impakaammona kenka dagiti amin a paspasamak manipud idi pimmanawda didiay Haran (Genesis 12:1) agingga iti agdama a binaliwan ti Dios ti naganna (Genesis 17), ania ngata ti maibagam kenkuana ita no umay kenka ni Abraham a mangibingay ti makan kenka iti toldam ken ipakaammona ti nabiit pay a panangbisita ti Dios kenkauana? _____

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI:

1. Lagipem ti gundaway a kasapulam ti aguray, nalabit a saan a kas ti kabayag ti panaguray ni Abraham, ngem, numay pay kasta, ti pasamak dawatenna ti naanus a panaguray. _____
2. Ania pay dagiti dadduma a kapanunotam kadagiti gundaway a nagur-urayka? _____
3. Kasano a nagpatingga ti pakasaritaam? _____

PANAGPAMPANUNOT: Adu kadatayo ti maikarian a pulos a di matungtungpal. Mangpasakit dagiti kari a di matungpal ken uray pay mangdadael ti langen-langen. Nalabit maysaka kadagiti nagaramid ti kari ngem di na matungpal. Ti panangaklon a nasaktantayo wenno panangipudno a napasaktantayo ti sabali ket itedna kadatayo ti gundaway ti Dios a mangted ti pannakapaimbag ken ti pannakapasubli dagiti napintas a langen-langen. Siasino ngata a tao ti umay dita panunotmo? Daytoy ngatan ti tiempo nga irugianan a mangpadas a mangagas ti narakrak ken pannakaisina iti dayta a tao ken ti gundaway a mangipaay ti Dios ti pannakapasubli iti napintas a langen-langen. _____

KARARAG: O Dios, agyamanak ti kinapudnom ken Abraham. Agyamanak ti panangtedmo kenkuana ti pammati nga agtalek a dagiti karkarim nga inaramidmo ket tungpalem. Saanmo pulos rakraken dagiti karim. Adda dagiti kanito nga agaramidak kadagiti karkari kadagiti sabali ket saanko a matungpal dagiti

saok. Pangngaasim pakawanennak ken babaen ti pannakabalinmo a mangted pigsa kaniak tapno mairugianak ti mangaklon ti pudno iti bagik ken ipudnok ti basol a naaramidko kadagiti dadduma. Bay-an a ti pannakaagas ken pannakabukel ken maisubli maminsan pay manen. _____

Paset 2

PANAGSANAY: Pinabaro ti Dios ti karina nga inaramidna ken Abram maipapan ti asawana a Sarai. Basaen ti Genesis 17:15-17 ken ti bersikulo 19.

1. Ania ti kinuna ti Dios maipapan ken Sarai?
 - a. Iti bersikulo 15 maipapan ti *nagan-na*: _____.
 - b. Iti bersikulo 16 maipapan ti *kari*: _____.

2. Nalatak a lablabanan ni Abraham ti panagtalekna iti no ania ti inkari ti Dios no pudnonto met la a mapasamak. Basaen manen ti bersikulo 17. Nakitana ti nalatak a kinaawan namnama ti mapasamak. Iti tawen walo pulo ket lima kabaelan pay laeg ni Abram ti pumutot ken ita ta sangagasut ti tawenan ni Abraham ammonan nga isu ken Sara saandan mabaelan ti aganak. Ania ngata ti ibaga kadaytoy daytoy a bersikulo nga iparangrangna ti nalatak nga kaawan namnamana?
 - a. Kitaen ti langa ken rikhana iti bersikulo 17: _____.
 - b. Kitaen dagiti saludsodna:
 - i. _____.
 - ii. _____.

3. Nangngeg ti Dios ti areng-eng ti pusona ket pinasiguradoanna isuna no ania ti inkarina ket tungpalenanto. Ammo ti Dios a naawatan ni Abraham a saan a kaanoman a nabaelan a tungpalen ti kari gapu iti panangirugi wenno bael ti tao ngem ti pannakatungpal ket adda amin iti aywan ken panggeddeng ti Dios.
 - a. Bersikulo 19: Ita kinuna ti Dios, “ni Sara nga asawam _____to _____.
 - b. Managananto iti _____. “_____akto _____.”

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI: Adda kadin gundaway a naibagam dagiti banbanag a kakastoy, “Awan daytoy kaniak. Awan ti aniaman a mabaalak?” Wenno, “Pulos nga awan ti aniaman a

nataoan a pannakabalinna.”? Dagiti kanito a kastoy, datayo, met, matakuaantayo dagiti bagbagitayo iti napalalo a kaawan ti namnama a mangpanpanunot no ania ti pagbanagannanto ken kadawyanna mabutbuteng iti dakes a mapasamakto. Ti Dios ket napudno ken Abraham ken Sara iti panangtungpalna ti tulag a karina kadakuada iti laksid ti marikriknada a kinaawan namnama isu a ti kinapudnona agtalinaed para kadatayo babaen kadagiti karkarina. Mangala ti gundaway a mangbirok ti pannakapatalged ti ayat ti Dios iti Deuteronomio 31:8 ken agyaman Kenkuana gapu ti liwliwa ti Saona: Ti Apo ket makaanay.

“ _____.”

PANANGIKABESA: Iti nabayag a tiempo daytoy a mabasa manipud iti Deuteronomio 31:8 ket naibaga ni Moises a naindaklan a pangulo ken Josue. Ngangani a matay ni Moises idin. Ni Josue ti mangsukat kenkuana. Inbatina ken Josue dagitoy a balbalikas a ni Moises ammona iti bagina a dagitoy ket pudno. Ti biagna ket isu ti pammaneknek a ti Apo ket umuna a mapan iti masangoananna a mangisagana ti dalan, sumurot kenkuana a mangidalan ken mangiturong, ken agtakderto iti abayna a dinanto panawan wenno baybay-an isuna kas ti panangrarakna ti buteng ken nangted ken Josue ti kinatalged ken kinatured a mangidalan. Para iti panangikabesam, isuratmo ti Deuteronomio 31:8 iti bassit a papel ket ragsakem ti agikabesa kadagitoy a balbalikas nga insao ni Moises ken Josue nga agtultuloy nga adda pannakainaigna kadatayo iti daytoy agdama a panawen.

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI: Dagiti bersikulo a naikabesatayo ket alaenna ti baro ken ipakatna ti kaipapanan kadatayo no ibalikastayo dagitoy kadagiti sabali. Adda kadi am-ammom a pangulo wenno maysa a tao a kayatmo nga ibingay dagitoy a balbalikas a mangipaay ti pammatalged ti mataginayon a kaadda ti Dios iti biagda? Nalabit a nagannak daytoy, mannursuro, amo, wenno kaddua. Wenno, nalabit maysa a gayyem a madama nga agsagsagaba, masaksakit, wenno nakaro iti panagladingitna. Di ka agbuteng iti panagsaksim a mangibingay kadakuada ti kanapudno ken kinaimbag ti Dios. Ania ngata ti maibagam ... _____

KARARAG: Agyamanak Kenka, Apo, iti naindaklan nga ayatmo a maiyebkas iti kinapudnona ken Abraham ken Sara ken kasta met kaniak. Tulunganak nga mangawat a di na kayat a sawen a maalak a kanayon ti kayatko ngem ketdi kayatna a sawen a ti ayatmo ken kinapudnom kaniak ket pulos a di agsarday. _____

Paset 3

PANURSO: Ti kari nga impasdek ti Dios ken Abraham ket agnanayon a tulag. Ti tulag ket saan la a para kada Abraham ken Sara ngem uray pay kadagiti kaputotan a sumarsarunonto nga umay. Daytoy nga agnanayon a tulag ket maawatantayo a naimbag no intayo kitaen dagiti pasetna.

1. **PAKAIYULOGAN:** Ti tulag ket kari wenno tulag a naaramid iti nagbaetan ti dua a partido. Iti Genesis 17:4 ti tulag ket nagtaud manipud iti dakdakkal kadagiti dua a partido, ti naganna ket Dios, ket inannugotan ti basbassit kadagiti dua a partido, ti naganna ket Abraham. Dagiti dua a partido nagtulagda babaen ti panangannamongda kadagiti naisurat iti tulag a kas inlanad iti nangaramid ti tulag.

Ibaga ti Dios no ania ti aramidenna kadagiti karkarina ken Abraham. Dagitoy dagiti “*Siakto*” a nakitatayo kadagiti napalabas iti Umuna a Paset. Ita ibaga ti Dios ken Abraham no ania ti namnamaenna nga aramidenna. Ti kinapudno a daytoy ket *agnanayon* a tulag ket gapu ta nagtaud iti Dios a nangibaga ti tulag ket naaramid met kadagiti kaputotan ni Abraham ken dagiti kaputotan nga umayto pay.

Iti Genesis 9:16 malagiptayo a nagaramid ti Dios ti agnanayon a tulag iti nagbaetanna ken “tunggal sibibiag a parsua ti amin a lasag nga adda iti lubong.” Daytoy ti kari a naited ken Noe. Daytoy a tulag ket naidumduma. Nagtaud iti Dios, amin a nailanad iti tulag ket inaramid ti Dios, ken isu laeng ti nakatungpal ti tulag. Ti bullalayaw ket isu ti palagip ti tulag ken agtalinaed aginggana ita nga aldaw.

PANAGSANAY: Intayo kitaen a nasayaat ti agnanayon a tulag nga inaramid ti Dios ken Abraham iti Genesis 17.

1. Kitaen ti maudi a paset ti bersikulo 7. Ania ti umuna amin a banag nga ikari ti Dios kas pasetna iti kari a nagtulagan? “_____kanto _____.”
2. Kalpasan ti panagkarina nga agbalinto a Diosda ket alaenna ida a tattaona, kinunana iti bersikulo 8, “itedkonto _____ ken iti _____ iti kalpasan ti _____ dagiti _____, amin ti daga a _____, a tagikukuaen iti agnanayon, _____.”
3. Manen, ikarina iti bersikulo 8, “...ket siakto ti _____.”
4. Ti sumaruno nga aramiden ti Dios kas nakitulag ken Abraham ket manglawag no ania ti urayen ti Dios ken Abraham, dagiti kaputotanna, ken dagiti kaputotan nga umayto. Dagiti bersikul 9-14 lawlawagen ti Dios no anianto ti pasetda. Basaen dagitoy a bersikulo ket isurat dagiti bersikulo 10 ken 11: “Tunggal lalaki _____”

_____ ti tulagta.”

5. Dagiti bersikulo 12 ken 13 mangted ti sumagmamano a pakaammoan ti no ania dagiti isursuro ti Dios maipapan ti pannakakugit dagiti pagtaengan ni Abraham ken kaputotanna: _____

Paset 4

PANURSO: Mangnamnama ti Dios ti panagtulnog ket ita agkari a bendisionanna dagiti agtungpal ti tulag, dagiti makugit. Iti isu met la a gundaway, adda dagiti subad kadagiti saan nga agtulnog ken saan a nakugit. Iti Genesis 17:14 ania ti kuna ti Dios a mapasamakto kadagiti saan nga agtulnog?

Saan a laglag-anen ti Dios ti tulag. Pagtalinaedenanto ti Saona, ti pasetna iti tulag, ket namnamaenna nga agpakugit da Abraham ken dagiti kaputotanna, a tungpalenda ti pasetda iti tulag.

Numan pay ti tulag ket naited ken Abraham kas ulo ti tribo ken pamilya ken numan pay dagiti lallaki ket nakugitda a mangipakita a pasetda ida ti tulag, ti tulag ket karamanna dagiti babbai. Dagiti babbai ket naiyegda kadakuada iti pannakilangen-langen iti tulag babaen kadagiti ammada ken agtalinaedda iti babaen ti bendision gapu kadagiti assawada a lallaki. Lagipen dagiti sao ti Dios maipapan ken Sara kadagiti bersikulo 15-16. Nganganida la agpadpadada iti inbaga ti Dios ken Abraham kadagiti bersikulo 5-6.

Iti agdama a panawen kaaduanna a maladaga a lallaki ket makugitda sakbay a rumuarda iti pagagasan. Kadagiti pamilya dagiti Judio, numay pay, daytoy ket kadawyannga nga aramiden dagiti maestro iti uneg ti balay wenno sinagoga. No naaramid man ti pannakakugit ken Abraham ken dagiti kaputotanna kadagiti toltolda iti maikawalo nga aldaw wenno kas ritual kadagiti pagtaengan dagiti Judio wenno sinagoga ita wenno kadagiti pagagasan sakbay a pumanawdaw, ammotayo a ti pannakakugit dawatenna ti panagduyos ti dara. Maminsan pay manen malagiptayo manipud kadagiti napalabas a leksion a ti panangiduyos ti dara iti pakasaritaan dagiti pasamak dagiti Judio ket kasapulan unay. Ti naiduyos a dara ket nasken a mangabbung iti basol. Ita nagayatan ti Dios a dagiti tattaona ket isurotda daytoy a pakabigbigan kas tattaona. Naabbunganda amin babaen iti nagduyos a dara. Ti langgen-langen ket awan makasinga gapu iti tulagna ken langgen-langenna kadakuada. Inaramidna ti Bagina a Diosda (bersikulo 7) ket inpakaammona ida a tattaona (bersikulo 14).

PANAGPAMPANUNOT: Iti umuna a panangkita kasla saan a dakkal a banag a pilien ti Dios ti makitulag ken Abraham, Sara, ken dagiti kaputotanda. Ngem no intayo kitaen a nalaing mapantayo iti baro a tukad ti panagbigbig a kayat ti Dios ken pananggun-od ti panagbalin a Diosda ken agbalinda a tattaona. Kitaen man dagiti sumaganad a bersikulo ken panunoten no siasino daytoy a Dios ken ammoen pay no siasino dagitoy a tattao:

1. Genesis 1:1 ken Genesis 1:27
 - a. Siasino ti Dios: _____.
 - b. Siasino ti tao: _____.
2. Genesis 17:1
 - a. Siasino ti Dios: _____.
 - b. Ania ti namnamaen ti Dios iti tao: _____.
3. Salmo 8:1-2 ken Salmo 139:14-16
 - a. Siasino ti Dios: _____.
 - b. Siasino ti tao: _____.
4. Jeremias 2:11, 13, 19 ken Jeremias 33:8
 - a. Siasino ti tao: _____.
 - b. Siasino ti Dios: _____.

Isurat ti dagup dagiti sursurat a mangiyebkas no siasino ti Dios: _____
_____.

Isurat ti dagup dagiti sursurat a mangiladawan no siasino ti tao: _____
_____.

KARARAG: O Apo, ti ayatmo aglaplapanan iti biagko. Sika ti nangparsua kadagiti langlangit ken daga. Sika ket awan pagkurangan ken Mannakabalin-amin a Dios Apo. Ti naganmo ti katan-okan iti amin a daga. Sika ti Namarsuak ket pinarsuam ti amin a tattao iti lubong. Tarigagayam ti biagko nga awan ti pankapilawanna, numan pay iti las-ud ti kinatan-okmo, pampanunotennak ken ammom amin a napateg kaniak. Ammom pay amin dagiti napuan basol a panunotko, sasaok, ken nasukir nga aramidko, ngem iti baet dagitoy pinakawannak ken dinalusannak iti dara ni Jesus a Mangisalakanko. Tinagikuam ti biagko tapno Sika ti Diosko ket pinagbalinak a maysa kadagiti napili a tattaom. Kenka laeng itag-ayko toy pusok iti panagdaydayaw ken panagyaman.

Paset 5

PAKAUNA: Sakbaytayo nga ituloy ti biag ni Abraham masapul ti pannakapnek ti gagartayo a mangammo no ania ti napasamak ken Ismael. Agsublitayo. Inted ni Sarai ti adipenna nga Agar ken Abram. Nakikaidda kenkuana ket nagsikog. Idi maammoanna a masikog rinugianna a linais ni Sarai (Genesis 16:4) ket iti kamaudiananna, pinarigat ngarud ni Sarai ni Agar ket isu nagtalaw iti sangoananna (Genesis 16:6) ket nasarakan ti angel ti Apo iti let-ang. Naibagaan nga agsubli ken Sarai nga amongna ket agpaituray kenkuana. Ket ita ti angel intedna ti kari a paadduenna dagiti annakna tapno umaduda ket uray la di na pay mabilang ida.

Dagiti sao ti angel ti Apo ken Agar iti Genesis 16 maipapan iti anakna ket adda pannakarirona. Umuna, ti panagsikogna ket napaneknekan a maaddaanto ti anak a lalaki. Naipakaammo kenkuana a panaganannanto ti Ismael. Ti kayat a sawen ti naganna ket dinenggeg ti Apo ti asugmo. Ket intuloy ti angel ti nagsao nga isunto ket kasla asno a naatap iti tengnga dagiti tattao, ti imana maikaniwasto iti tumunggal tao, ket ti ima ti tumunggal tao maikaniwasto kenkuana ket agnaedto iti sangoanan dagiti isu-amin a kakabsatna. Kas agpatingga ti kapitulo naipakaammo nga inasngay ni Agar ti anak ni Abram a lalaki; mapanaganan ti Ismael ket agtawen ni Abram ti walo pulo ket innem.

PANAGSANAY:

1. Ti sumaruno a mangngegantayo ket ti maipapan ken Ismael iti Genesis 17. Iti bersikulo 18 kasla agpakpakaasi ni Abraham iti Dios idi kinunana, “O sapay, ta ni Ismael agbiag coma ti sangoanam!” Simmungbat ti Dios ken Abraham iti panangibagana a ni Ismael ken agbiagto iti babaen ti bendisionna, numan pay saan nga isuna ti kinuna ti Dios a panakaipasdekan ti agnanayon a tulagna.
2. Ania ti kuna ti Dios maipapan ken Ismael iti Genesis 17:20?
 - a. Adtoy _____ nakon;
 - b. ket _____ to _____ nanto, ket _____
 - c. _____ to _____.”
3. Iti dayta umiso met la nga aldaw ti agnanayon a tulag ti Dios ket intedna ken Abraham ket isu situtulgog a nagtungpal. Basaen ti Genesis 17:23-27. Kitaem no ania ti kinunana maipapan ken Ismael.
 - a. Bersikulo 23: ania ti inaramid ni Abraham? _____
 - b. Bersikulo 24: “Ni Abraham ket _____ ti tawenna idi a nakugit.”

- c. Bersikulo 25: "...ni Ismael nga anakna ket _____ ti tawenna..."
- d. Bersikulo 26: Ni Abraham ken Ismael ket agpadpada a _____ iti dayta met laeng nga _____.
- e. Bersikulo 27: Siasino pay dagiti nakugit a kadduada? _____
_____.

Ken, no panunoten a ti maysa a tao saan a masapul nga agbalin nga anak ni Abraham tapno awatenna dagiti bendision nga inawat ti mismo nga anak. Tunggal lalaki a naiyanak man iti pagtaenganna wenno naiyeg iti pagtaenganna gapu ta naggapu iti gangannaet ket makugit ken ngarud maiyeg ti bendision iti agnanayon a tulag. Anian nga aramid ti parabur ti Dios, ti saan a pakaikarian nga ayatna!

PANURSURO: Ti panangkita ken Jesus iti masangoanan maammoantayo nga amin a mamati a ti panangiduyosna ti darana iti krus ket isu ti dara a nangabbung kadagiti basbasol a naiyeg iti pannakilangen a tulag ti Dios nga Ama. Anian a nakaskasdaaw a kapanunotan! Ni Abraham, ni Ismael ken amin a dadduma pay nga adda iti pagtaengan ket awan ti inaramidda tapno magun-odda ti pannakastrek iti agananayon a tulag. Immay ti saan a pakaikarian nga ayat ti Dios ken Abraham ket inyegna kadagiti amin daytoy a tulag ti kari: agbalinto a Diosda ket agabalida a tattaona. Ngarud, kas intayonto maadal iti mapasungad nga ad-adal, umay kadatayo ti Dios iti buniag ket tagikuaenna ti biagtayo nga ipaammona kadatayo nga Isu ti Diostayo ket pinagbalinnatayo nga annakna babaen iti bendision ti danum ken dagiti balikas, "iti nagan ti Ama ken ti Anak ken ti Espiritu Santo."

KARARAG: Apo Dios, kas inka nakitulag ken Ismael, makitulagka met kaniak. Pinagbalinnak a kameng ti pamilayam. Inawagannak nga anakmo. Sika ti Nailangitan nga Amak. Sika ti Diosko, Sika a daydayawek ken itantan-okko. Agyamanak kadagiti aramid ti paraburmo iti biagko, nga impalubosmo ti pannakaisalakanko nga inaramidmo amin para kaniak. Pagtalinaedennak a silalagip kadagiti bendisionmo a naibuyat iti biagko, nangnangruna ti bendision a pannakaisubli ti langen-langen Kenka babaen ken Jesus, a Mangisalakanko. _____

_____.

Paset 6

PANANGIPAKAT: Dadduma pay a pagibasaran ken Ismael ket masarakan iti Genesis 21:8-21. Naipasngay met laengen ni Isaac kamaudiananna kada Abraham ken Sara. Basaen dagitoy a bersikulo.

PANAGSANAY: Rimsua manen ti riribuk iti pagtaengan ni Abraham. Ania ti riribuk iti daytoy a gundaway?

1. Bersikulo 8: Ania ti maadaltayo? Dimmakel ni Isaac ket apaman a naipusing nangbuangay ni Abraham iti dakkal a _____.
2. Bersikulo 9: Ngem ania ti napaliw ni Sara? _____ Ti galad ti ina ket naala ti anak.
3. Bersikulo 10: Ngarud ania ti dinawat ni Sara ken Abraham? _____
4. Bersikulo 11: Nariribuk unay ni Abraham. Kalpasan ti amin, ni Ismael ket _____.
5. Bersikulo 12: Anai ti inbilin ti Dios ken Abraham? _____ babaen iti anak ni Abraham nga Isaac a ti kari ket naited.
6. Bersikulo 13: Ania ti kari ti Dios ken Abraham maipapan ken Ismael? _____

PANURSURO: Saan a nalipatan ti Dios ni Ismael wenna ti kari a naaramid ken Agar idiyang let-ang iti dalan nga agturong Sur kadagiti sumagmamano a tawtawen sakbay nga agsikog kenkuana. Ita imbaga ni Sara ken Abraham a palubosanna ti Egipto nga adipen a babaonenna ken ti anakna. Binilin ti Dios ni Abraham a dumngeg ken Sara. Ngarud, ti sumaruno a bigat nangala ni Abraham kadagiti makan ken danum, intedna kada Agar, ket pinapanawna ida ken Ismael.

Ti bersikulo 14 agpatingga kadagiti sao a, “ket _____ a _____ iti _____ ti _____.” Naglaka ketdin a basaen, ngem nagrigat ngatan ti panagsina dagiti agama, nangnangruna no ti ama ket papanawena ti anakna a nalabit a dinanton makita manen. Ania ngata ti langana ti kasta? Iti sangapulo ket tallo a tawen nagdendennada Abraham ken Ismael. Awan dua-dua, adu dagiti naited ni Ismael ken Abraham a naragsak a tiempo iti idadakkeln a kas agtutubo. Ita naggibus ti langan-langan ta kas ina ken anak a napagtalaw iti dalanda iti nalawa a let-ang ti Beerseba. Ammo ni Abraham a ti makan ken danum ket saan nga agpaut ken makaanay.

PANAGSANAY: Ita ti pakasaritaan agtultuloy ken ti ina ken anak iti let-ang. Iti Genesis 21:15 Maadaltayo a ti danum ket naibusen ket inlinong ni Agar ti ubingna iti sirok ti maysa kadagiti bassit a kayo.

1. Bersikulo 16: Ania ti simmaruno nga inaramid ni Agar? Ania ti pampanunotenna? _____

2. Bersikulo 17: Nangngeg ti timek ti anakna. “Ket ti Dios _____ ti _____ ti ubing. ‘Ania ti _____, Agar? Dika agbuteng, ta ti Dios _____ ti _____ ti _____ iti ayanna.’”
3. Bersikulo 18: Ania ti naibilin kenkuana? _____
_____.
4. Bersikulo 19: Ania ti impaltiing ti Dios kenkuana idi linuktanna ti matana? _____
Ngarud pinunnona ti awanan karga a lalat ket pinainumna ti ubing?
5. Bersikulo 20: Ania ti napasamak ken Ismael? Adda ti Dios iti ubing iti idadakkelna.
 - a. Nagtaenganna? _____.
 - b. Ania ti nagbalinanna? _____.
 - c. Ania ti nagan ti let-ang a nagtaenganna? _____.
 - d. Nangalaann ti Egipto nga inana a agbalin nga asawana? _____.

Paset 7

PANURSO: Ti ayat ti Dios ken taraon agtultuloy nga agpaay ken Ismael. Ket, damagentao, apay? Ni Ismael ken inana ginura ken linaisda da Sara ken Abraham. Apay a nagtultuloy ti pannakapadas ni Ismael ti ayat ken taraon ti Dios iti biagna? Ti Genesis 21:13 ibagana kadatayo no apay a napudno ti Dios kenkuana. “...gapu ta isu ket _____.” Isu ket putot ni Abraham, nakugit ken agbibigang iti babaen ti agnanayon a tulag. Naited ken Ismael ti kari nga agbalin a dakkal a nasion. Ti kari ti Dios ket kukuana.

Ti parabur ti Dios, ti saan a pakaikarian nga ayat, maibuyat kadatayo amin. Adu a tattao ditoy lubong ket saanda a mabaelan a bigbigen ti saan a pakaikarian nga ayat a maiparukpok kadagiti nalinteg ken saan a nalinteg. Makitatayo iti tudo. Ibukbokna ti tudo ket ti danum agayus kadatayo amin. Saantayo a tinegged ti ayatna, pulos a ditayo maikari. Nangrugi ti ayat manipud Kenkuana ket maited iti amin. 1 Juan 4:19 kunana, “Agayattayo, agsipud ta isu inayatnatayo nga immuna.”

PANANGIKABESA: Oras manen tapno nayonantayo dagiti maikabesa a sursurat ti Biblia. Ti Roma 6:3-4 ipalagipna kadatayo nga addaantayo ti baro a biag gapu ta nabuniagantayo ken Cristo Jesus ket kas ipapatayna gapu kadagiti basbasoltayo ngarud iti buniagtayo nataytayo iti basol ken kas iti panangungarna manipud ken patay ngarud naikkantayo met ti baro a biag gapu Kenkuana! Irugian babaen ti panangisurat kadagitoy dua a bersikulo iti bassit a papel. Ikabesam ida iti makalawas. Ikkam ti orasmo a mangsungbat kadagiti sumaganad a saludsod:

1. Ania ti nakaidumaanna a maammoan nga addaanka ti gundaway a maipaayan iti agnanayon a tulag ti pannakapakawan dagiti basbasol ket ita addaan ti baro a biag gapu ta nawayawayaanka manipud ti supapak ti basol? _____
_____.
2. Ania dagiti dadduma a pagpampanunotam bayat iti panangkitam a kas ken Abraham ken Ismael sika ken siak ket awan pulos maaramidanna a mategged wenno maikari iti bendision nga ited ti Dios kas ipakaammona ti bagina nga Isu ti Diostayo ket datayo dagiti tattaona? _____
_____.

Iti likudan ti bassit a papel para iti Roma 6:3-4 isuratmo ti *Panangipakat ti Bukos a Bagi*. Kas adalem dagitoy a bersikulo ituloymo ti agnayon iti aniaman a baro nga adal wenno takkuat iti no ania ti kaipapananna nga addaanka iti baro a biag nga agbiag a siwawayawaya manipud iti basol ken pannakaibabain, ti biag nga agbibbiag iti babaen ti agnanayon a tulag ti pannakapakawan kadagiti basbasol.

KARARAG: O Dios, ti saan a pakaikarian nga ayatmo ket naibuyat kadakami amin. Agyamanak. Makitak iti pintasna iti tunggal baro nga aldaw, iti ayat ti ubing, iti pannakigayyem a manglikmot iti biagko. Agyamanak ket ikkannak ti kabaelan a mamati a paraburmo ket isu ti amin a kasapulak iti agnanayon a biag Kenka. _____

Paset 8

PAGPAMPANUNOTAN: Intay sublian nga amirisen dagiti naadaltayo. Naiyam-ammotayo kadagiti naduma-duma a tattao ken luglugar. Iti batog ti makannigid ammoentayo no ti sao ket nagan ti lugar wenno tao ket iti maudi a batog isuratmo dagiti balikas a mangibaga ti aniaman a naadalmo maipapan iti tunggal maysa. Di ka agkedked a mangusar kadagiti balbalikas a pagkitaan a mangbirok ti sungbat a di mo malagip. Saan daytoy a panagpadas!

LUGAR/TAO**MAADAL**

Haran (Genesis 12:4)		
Abram (Genesis 11:27, 31)		
Sarai (Genesis 12:5)		
Ur dagiti Caldea (Genesis 11:31)		
Canaan/Cananeo (Genesis 10:6, 15-19)		
Lot Genesis 12:5		
Agar (Genesis 16:1)		
Ismael (Genesis 16:15)		
Abraham and Sara (Genesis 17:5, 15-16)		
Hebron (Genesis 13:18)		

MAIKATLO A LEKSION

**ADDA KADI ITI URAY
ANIA A NARIGAT NGA
ARAMIDEN ITI APO?**

GENESIS 18 – DAGITI TALLO A SANGAILI

PAKABUKLAN TI LEKSION 3

Pakabuklan: Genesis 18	32
Pakauna	33
Maikatlo a Leksion: Genesis 18	
• Iti panangpadagus ni Abraham	35
• Nagkatawa ni Sara	37
• Pangangiaplikar: Panangpadagus	39

ADDA KADI ITI URAY ANIA A NARIGAT NGA ARAMIDEN ITI APO?

PAKAUNA

Awan duadua nga amintayo ket makapanunot iti banag a narigattayo nga aramiden. Mabalina nga iti dadduma a wagas ket kunaentayo a makapanunottayo amin iti banag nga imposible nga aramidentayo. Kas tattao adda iti pagpatinggaantayo. Adu laeng iti maaramiditayo. Iti daytoy a leksion ni Abraham ket nakonprontar iti daytoy a saludsod, “adda kadi iti uray ania a narigat nga aramiden iti Apo?” Iti sungbat ket nalawag. Awan iti narigat nga aramiden ti Apo. Kinapudnona, Isuna ti Namarsua iti langit ken ti lubong.

Iti Genesis 18 mapwersatayo a panunuten a naimbag ti pasamak a pannakakomprontar ni Abraham ken ni asawana a ni Sara. Nataenganda unayen ket ni Sara ket lupes ken limmabesen iti tawen ti panaganak. Iti sungbat ni Sara iti panagkatawa iti saanna a panamati ket salsaludsudenna, “aganakak pay ngata, tatta a baketakon?” Ket kuna ti Apo, “adda aya iti banag a narigat?”

Intuloy ti Dios nga iniggaman ti karina kenni Abraham nga aganakdanto ken Sara iti lalaki ket “ni Abraham namati iti Apo, ket imbilangna daytoy a kinalinteg.” Am-amin maipapan iti napasamak ket saan a nakapapati ngem namati ni Abraham iti Apo. Tinungpal ti Dios ti karina. Imbaga ti Dios a maaddaan isuna iti anak a lalaki. Inikkan ti Dios ni Abraham iti namnama. Ket namati ni Abraham iti Dios agsipod ta saan nga agul-ulbod ti Dios (Hebreo 6:18).

Awan ti aniaman a narigat nga aramiden ti Apo! Kasano ngay no nagparang ti Apo dita balaymo ita paunegem ngata isuna? Ania ti imposible iti biagmo ngem mabalinna nga ibaga a posible daytoy? Pammakawan kadi iti napalabas a banbanag wenna pannakapapigsa gapu iti ipapatay iti ay-ayatem? Mabalina nga iti imposible iti biagmo ket ti pannakaisubli iti nalappedan nga ayat. Sika ti agdisision. Ania iti biagmo iti saan a narigat nga aramiden iti Apo?

Mabalina nga adda pay iti maysa a banag a pagpanunutam. No ania iti narigat para kadatayo saan a narigat nga aramiden ti Apo. Dagiti napalabas a basol a narigattayo a lipaten, saanen a lagipen ti Apo (Jeremias 31:34). Ti ayat a sigagagartayo a sapsapulen, inted kadatayo ti Apo ti agnanayon nga ayatna (Jeremias 31:3). Ti panangsalaknib iti maysa a relasyon a mangprotekta kadatayo iti liday ket iti rikna a napanawan inkarina kadatayo a pulos a di na tayo baybayan wenna panawan (Hebreo 13:5). Dagitoy a banbanag ket saan a narigat nga aramiden iti Apo, ket inkarina pay dagitoy. Saan a pulos nga agulbod. Ti Saona ket Pudno ket ti Kinapudno isu ti kababalinna.

Narigat kadi para iti Dios nga ayatennatayo uray no ti tarigagaytayo ket ti panangsurot kadagiti daldalan iti lubong? Narigatnatayo kadi nga ayaten ti Dios uray no pinilitayo nga agbiag a maisina Kenkuana ket agbiagtayo laengen kas kabusorna? Narigat kadi para iti Dios nga ayatennatayo ket ikkannatayo iti napnoan-biag a kadwa isuna? Narigat kadi para kadatayo nga awaten ti sagotna a biag nga agnanayon ken Cristo Jesus? Narigat kadi para kadatayo a patien a pinarsuanatayo ken Jesus tapno agaramid iti naimbag? Agyamantayo iti Dios a nagkuna, “naan-anayen iti paraburko kenka, ta awan ti pagkurangan ti pannakabalinko iti kinakapsut/kinakapoy.

Paset 1

PANURSO: Adu ti maadaltayo maipapan iti tao no denggentayo dagiti pakasaritaanda. Kadawyan agpapatayo kadagiti padpadas wenno denggentayo a naimbag bayat ti panangipakitada iti panagbiagda babaen kadagiti pakasaritaan, marugiantayo a maamoan iti tao ket kabayatanna agbalin a naasideg a gagayyemtayo. Iti daytoy a leksyon basaentayo iti 4 a naduma-duma a pakasaritaan maipapan ken Abraham ken ti pamilyana. Daytoy a pakasaritaan ket masarakan iti Genesis 18-22.

Kas panagbasatayo kadagitoy a pakasaritaan damagentayo dagitoy:

1. Ania dagiti *kinapudno* maipapan daytoy a pakasaritaan? Kas pangarigan: Siasino dagiti tattao? Sadino ti nakapasamakanna daytoy a pakasaritaan? Ania ti pudno a napasamak?
2. Ania dagiti *kinapudno a maadaltayo* maipapan iti Dios ken tao iti daytoy a pakasaritaan?
3. Ania a panangipakat ti sarsaritaenna kaniak iti panagbiagko?

Mainayonpay, maguyugoyka a mangbasa kadagiti iparamidda iti nagbaetan dagiti pakasaritaan. Tandaanan, daytoy a panagadal ket saan a mainayon amin a pasamak a naisurat iti Biblia ngem marugiantayo dagiti dadduma a mangtedto kadaytoy iti pagtakderan iti masangoanan a panagadal. Ituloy iti agdaliasat. Iti umuna a pakasaritaan maadaltayo dagiti 3 a sangaili a napan kenni Abraham ken Sara iti maysa nga aldaw. Iti daytoy a isasarungkar ket isu ti namagbalbaliw iti biagda iti agnanayon.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 18:1-15

PANAGSANAY: Panangkita kadagiti kinapudno iti pakasaritaan

1. Iti Genesis. 18:1 kasla nangrugi a napnoan kinapudno. Siasino iti nagparang kenni Abraham?
_____.
2. Sadino ti ayan ni Abraham ket ania ti aramidenna? _____.
3. Ania a nga oras iti aldaw idi? _____.
4. Timmangad ni Abraham (bersikulo 2). Siasino dagiti nakitana nga agtaktakder iti asideg?
_____.
5. Ania ti inaramidna idi nakitana ida? _____.

SALSALUDSOD: Dika maliklikan ti di agsaludsod: Kas pangarigan,

- Siasino dagitoy a tattao?
- Kaam-ammo kadi ni Abraham ida?
- Ti inanaramid kadi ni Abraham iti bersikulo 2 ket kadawyan nga ar-aramidenna?
- Aramidenna met laeng ngata iti kasta kadagiti umay sumarungkar kenkuana?
- Ania ngata iti mabalin a saludsudmo ditoy? _____
_____?
- Ania dagiti dadduma pay a saludsudmo? _____?

MAITULOY TI PANAGSANAY: Adu pay a kinapudno:

1. Ania ti inyawis ni Abraham kadagiti lallaki iti bersikulo 3? _____
_____.
2. Agtultuloy ti nabara a pangsangailina iti bersikulo 4: _____
_____.
3. Anian a kinaaglaplapanan a panangsangaili (bersikulo 5)! _____
_____.

PAGPAMPANUNOTAN:

- Ti panangsangaili ket manamnam no adda dagiti tattao nga agdaliasat nga agtaud iti maysa a lugar. Ania dagiti kababalin a mapaliw ken Abraham bayat panangpasangbay kadagiti sangailina? _____
_____.
- Nagpakumbaba ni Abraham kadagiti sangailina. Dinawatna a maited ti kasapulanda tapno makainanada ken mabuguan dagiti saksakada a nabannog ken narugitan bayat iti panagdaliasatda. Ken indiyana pay ti makan tapno adda pamigsada bayat ti panagituloyda iti dalanda. Iti panangsangailina ken nakapagin-awa kadkuada. Ania dagiti kapanunutam: _____
_____.

PASET 2

MAITULOY TI PANAGSANAY: Adu pay a kinapudno . . .

1. Kitaentaen no ania ti sumaro nga inaramid ni Abraham. Ania ti impaaramidna ken Sara? _____
_____.
2. Nangpili iti kasayaatan, nalukmeg nga urbon a baka ket ania iti impaaramidna iti adipenna? _____
_____.
3. Mainayon pay, ania ti innalana ken impasangona kadakuada a kadua ti makan? _____
_____.
4. Indasar ni Abraham dagiti makan kadakuada ket bayat ti pannanganda ania ti inaramidna? _____
_____.

Nakasagana a serbianna ida ket kayatna a maamoan no adda met la amin a kasapulanda. Ti panangsangailina ket para amin kadagiti sangailina. Sigagagar isuna a mangipaay iti aniaman a makapagin-awa kadakuada.

5. Nangrugi iti panagsasaritada iti Genesis 18:9. . .
 - a. Ania ti dinamagda? _____?
 - b. Ania ti insungbat ni Abraham? _____.
 - c. Ania ti kari iti bersikulo 10? _____.
6. Iti amin a tiempo agur-urayda iti pannakatungpal iti kari. Saanen a kabaelan dagiti bagbagida iti aganak ket ita kalpasan iti nabayag a tiempo nagparang ti Apo kadakuada ket kunana ken Abraham nga inton sumaruno a tawen, iti apag-isu met la a tiempo aganakto ni Sara iti lalaki. Sadino ti ayan ni Sara bayat iti panagsasaritada iti bersikulo 10? _____.
7. Iti sumaruno a bersikulo mapalagipantayo no kasano nga awan pannakabalin ti naikarkari. Ania ti naibaga iti bersikulo 11? Ni Abraham ken ni Sara ket _____ . Ni Sara ket _____.
8. Ania iti sungbat ni Sara iti daytoy a kari ti Apo? _____.
9. Ania ti mapanunotna maipapan iti daytoy a kari nga impadamag dagiti lalaki? “agsubliakto ket _____”
10. Ket ita dinamag ti Apo ni Abraham, “apay a _____?”
11. Saanen a pulos a pasien ni Sara a mabalin ti pannakatungpal ti kari. Ania ti insungbat ti Apo iti panagkatawana iti bersikulo 14? _____.
12. Ti Apo intuloyna nga inulita ti kari: “agsubliakto _____”
13. Tapno kasla kumarkaro dagiti pasamak ni Sara ket _____ (bersikulo 15). ket inlibakna babaen iti panagkunana a “saanak a _____.”
14. Ngem aniaman dagiti aramidna sungsubatannanto iti Apo ken kinunana, “_____.” isu a mismo ti nangpatalged kenkuana iti kinasiasinona. “Nagkatawa isuna iti unegna...” Ti Apo laeng ti makanggeg ti dawat iti pusona ken mangawag kenkuana a mamati iti karina kenkuana ken Abraham.

Paset 3

Ania iti maadaltayo maipapan iti Dios? Iti umuna a paset iti leksion naibaga kadatayo nga intay kitaen kadagiti pakasaritaan ken ammoen dagiti kinapudno a maiparangrang maipapan iti Dios. Ita, ti saludsod, “ania iti maadaltayo maipapan ti Dios iti daytoy a pakasaritaan ni Abraham ken kadagiti tallo a sangilina?” Dagiti nalalaing maipanggep iti Biblia kunada a dagiti tallo a lallaki ket dua nga angheles ken ti Apo nga immay kas tao. Ti Apo ket maimatangan, nangan, ken nakisarsarita ken Abraham ken Sara.

Iti daytoy a panagsasarak ania ti ibagana kadatayo maipapan iti Apo? Isuratmo dagiti kapanunutam bayat iti panangamiris mo iti pakasaritaan . . .

Ita, ti mismo nga Apo ti nagparang a sibabagi ken Abraham ken Sara tapno ibagana a maaddaandanto iti anak a lalaki. Idi imbagana daytoy ken Abraham, saan a mamati ni Sara isu a nagkatawa. Awan pannakabalinna daytoy. Idi kariten ti Apo ni Sara maipanggep iti panangkatawana limned iti nakaro a buteng ket pinadpadasna nga abbongan daytoy babaen iti maysa a panangilibak. Uray pay natakoatan ti Apo ti inaramidna saan a nakaigapuan daytoy ti panangibabawi ti Apo iti karina. Iti baet ti saan a panamati ni Abraham ken Sara, napudno latta ti Dios iti panangaramidna kadagiti inbagana nga aramidenna.

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI: Sakbay a lippasen ti panagadaltayo iti daytoy a pakasaritaan kasapulantayo a sukimaten ken kitaen dagiti pangipakatan no ania ti pakainaigan ti Sao ti Dios iti biagtayo. Kayattayo nga ad-adu pay kuma dagiti makita a kinapudno ken sursuro a magun-odtayo malaksid iti panangkita a pakasaritaan laeng daytoy pasamak.

1. Makitatayo ti kinamanagayat ken kinamanagparabur ni Abraham kadagiti sangailina. Ti naayat a panangsangailina ket naidumduma ken napintas a pagtuladan. Malagipmo kadi ti panangsangailim iti maysa a nalatak a tao iti pagtaengam, maysa kadagiti ibilangmo a mabigbigbig ken napateg? Nalabit nga isu ti amongmo, ti manursurom, wenno maysa a tao a nangato ti panagraemmo kenkuana. Nalabit isuna ket maysa a gayyem wenno sangaili a naggapo iti adayo a lugar a saanmo nakita iti nabayag a panawen. Ti panagpadagus ti maysa a tao a napateg ken mabigbigbig ket rumbeng ken manamnama.

Ita panunutem man ti maysa a pasamak no adda ti gundawaymo a mangsangaili kadagiti ganganaet wenno kadagiti saanmo unay am-ammo ken kapulpulapol. Ania dagiti kapanunutan a sumrek iti panunutmo? Siasino ngata daytoy a tao? Kasanom nga ipakita ti panangsangailim kadakuada? Adda ngata nagdumaan ti panangpadagusmo? Ania dayta?

2. Nalabit piliem ken panunutem ti panangpadagus kadagiti ganganaet a kas iti pannakipailawag iti Hebreo 13:2. Iti daytoy a bersikulo maguyugoytayo a mangpadagus kadagiti ganganaet. Siasino ngata dayta a ganganaet para kenka? _____

3. Iti panangbasam manen kadaytoy a pakasaritaan, panunutem a ti Dios ket kankanayun a napudno iti Saona. Ti Dios agtignay para kadaytoy babaen iti di pakaikarian nga ayatna iti baet iti panagkatawa, panagdua-dua ken saan a panamati. Dagiti aramidna para kadaytoy ket kinamanagayat ken kinaimbag, iti baet iti kinaawan panamati ken panagtalektayo. Ania ngata dagiti dadduma a maadadalmo maipapan Kenkuan a narigatmo a pasien ken makitam ti bagim a ti sungbatmo ket saan a panamati ken panagkatawa iti kaunggan? _____

KARARAG: O Apo, sika iti tartarigagayak nga umay ditoy pusok. Sipapakumbaba a nangawat ni Abraham kadagiti sangailina ket inlukatna ti pagtaenganna tapno ipakitana ti ayatna kadakuada. Ammok nga inayayatnak ket impakitam ti ayatmo, saan a gapu kadagiti banbanag nga inaramidko wenno dagiti banbanag a saanko nga naaramid, ngem gapu laeng iti ayatmo kaniak. Kas pannakaammok kenka dawatek nga ikkannak iti pammati nga agtalek no siasinoka kas panangipakaammom kaniak no siasinoka. Ket kas iti panagbiagko, ikkannak ti pammati nga agtalek nga “awan iti uray anya man a narigat para iti Apo? _____

MAIKAUPPAT A LEKSION GAPU KADAGITI SANGAPULO

GENESIS 18:16-33 – NI ABRAHAM, TI MANGIBABAET

PAKABUKLAN TI LEKSION 4

Pakabuklan:	41
Pakauna	42
Maikauppat a leksion: Genesis 18:16-33	
• Ti plano ti Dios	44
• Ti dawat ni Abraham	45
• Dios - Ti Nalinteg nga Ukom	47
• PAKAIYULOGAN: <i>Panangibabaet</i>	49
• Panangipakat Kadagiti Leksion	50

PAKAUNA

Iti maikauppat a leksion ket ababa laeng; nupay kasta, ti panursuro iti daytoy a leksion ket guyuguyenatayonto a managidatag kadagiti tattao ken paspasamak iti imatang ti Apo iti panagkararag. Ti panagkararag ket maysa a ramit nga usaren dagiti tattao ti Dios nga agdayaw, agyaman, ken mangyeg kadagiti pakaringuran ken pakaseknanda iti Apo. Ti panagkararag idiyana kadatayo ti gundaway a mangidanun ti pakaseknan para kadagiti sabsabali. Ti aramid a panagkararag para kadagiti sabsabali ket maawagan a panangibabaet a kararag.

Ti kaanakan ni Abraham ket nagnaed iti ili a Sodoma iti abagatan a paset iti daga ti Canaan. Dakes unay ti aramid ti Sodoma ket nakaro unay ti basol dagiti tattao gapu iti daytoy inkeddeng ti Dios a dadaelenna ti siudad. Saan nga inlimes ti Apo ken Abraham iti aramidenna. Nupay kasta, maadaltayo a saan nga umanamong lattan ni Abraham iti panggep ti Apo a mangdadael. Nagsao isuna ket nagpakpakaasi iti Apo para kadagiti nalinteg. Apay a madadael dagiti nalinteg a mairaman kadagiti managdakdakes? Ket rinugian ni Abraham ti makitulag, “no adda ti 50 a nalinteg...45...40” ket iti kamaudian sinaludsudna, “kasano ngay no sangapulo laeng...” ket inkari ti Apo a gapu kadagiti sangapulo dina dadaelen ti Sodoma. Ammo ni Abraham a ti Dios ket isu ti ukom iti amin a lubong ken ti Apo nalinteg.

Ti nangisurat ti libro dagiti Hebreo ibagbagana kadatayo nga addaantayo met ti mangibabaet. Maadaltayo iti Hebreo 7:25 a ni Jesus ket kabaelanna nga isalakan nga awan ti pagkurangan dagiti umay iti Dios babaen Kenkuana, agsipud ta agbibigang nga agnanayon tapno ibabaetna ida. Gapu ta indatonna ti bagina para kadagiti basbasoltayo a naminpinsan ket ibabaetnatayo iti Dios nga Ama. Awan a pulos ti pagbutngantayo. Ti naan-anay ken awan pakabalawanna a mangibabaettayo ket dinggen ti Dios asgipud ta inaramidna para kadatayo dagiti saantayo a mabaelan nga aramiden. Iti mangibabaet kadatayo a mangikkat ti pannusa a maiparbeng kadatayo gapu kadagiti basbasoltayo.

Ngem adda pay maysa a paset iti daytoy nga aramid ti panangibabaet. Datayo a nagbalin a kamkameng iti pamilya ti Dios babaen iti pammati naikkantayo iti naisangsangayan a gundaway ken annungen a mangibabaet para kadagiti pamilya ken gagayyem a mangawag iti nailangitan nga Amatayo a managparabur ket saan a mangited iti a pakaikarianda. Naikkantayo iti gundaway a “tumakder kas mangibabaet” kadagiti dadduma. Naayabantayo tapno ikararagan ken makipagkararag kadakuada. Kas panangited ti Dios Ama ken Jesus kas mangibabaet para kadatayo iti sangoananna, ti Dios guyuguyennatayo nga mangiyasideg iti sangoananna dagiti dawdawat, ken karkararag para kadagiti

mamati ken saan a mamati nga agpadpada. Iti kararagtayo ayabantayo ti Dios a mangiyasideg kadagiti sabsabali iti babaen iti salinong ti naayat a kinaimbagna.

Basaen dagiti paspasamak maipapan ken Abraham, nangruna iti panangdawatna iti Apo a di na dadaelen dagiti naliteg a karaman dagiti managdakdakes. Ket iti maikalima a leksion ammoen ti nagbanagan ti kararagna a panangibabaet.

Paset 1

PAKAUNA: ti pakasaritaan iti Genesis 18 ituloyna a saritaen no ania dagiti sumaruno a mapasamak idi sisasaganan a pumanaw dagiti tallo a sangaili ni Abraham tapno agtuloyda iti dalanna. Daytoy ket naimbag a damag – dakes a damag a pakasaritaan. Ti umuna ket naimbag a damag. . . Imbaga ti Apo ken Abraham ken Sara nga iti daytoy met la a tiempo ti sumaruno a tawen aganakto ni Sara iti maysa a maladaga a lalaki. Agrambak! Ket sakbay laeng ti idadateng ti dakes a damag a pakasaritaan nagsarita ni Abraham ken ti Apo. Daytoy a pakasaritaan ipalgakna ti nadekket a langenlangenda. Agsalukagka. Bantayam dagiti adda pannakainaigna a kapanunutan.

Maminsan pay, iti panangituloytayo iti daytoy nga adal lagipentayo a dagiti karit ket iramanna dagiti *a)* panangsapul iti kinapudno iti pakasaritaan, *b)* panangtakoat kadagiti kinapudno a naadaltayo maipapan iti Dios ken ti sangkataon, ken *c)* panangsapol ken panangitpakat iti pannakainaigna dagiti paspasamak iti pakasaritaan iti inaldaw-aldaw a biagtayo.

ARAMIDEN: basaen ti Genesis 18:16-33

PANURSURO: Ti panangpadagus ni Abraham iti toldana isu ti nangted ti gundaway kadagiti tallo a sangaili a nangibaga kenkuana ken ni Sara ti naimbag a damag iti kari nga anak. Ita adda ti tiempo a pagbasaranda tapno sangoenda ti mapasamak ken panangpadaan ti anak a lalaki. Padasem a panunuten makitam ni Sara a nagadu ti ar-aramidenna para iti pagyanan ti ubing, kanayon a mapan ti kwarto iti ubing, lippasenna dagiti mausar para iti ubing, ken gumatang kadagiti basket a pagyanan ti ubing, sukatanna dagiti lamisaan ken pagsakayan ken amin a linaonna – ken mabalin nga ipundona dagiti mausar a lampin? Kinapudnona, sobra daydiay a panagpanunot ngem, mabalin nga makatulong daytoy a pakaisaritaan a mangidalan kadatayo iti pasamak a maawatantayo. Kadagiti sumaruno a bulbulan ti kapatgan a banag para iti panagplano para iti mapasungad ken ti naikari a mapasamak.

Timmakder dagiti tallo a sangaili tapno pumanawda. Naiyegdan ti mensaheda ken Abraham ket ita masapul nga ituloy ti panagdaliasatda. Adda pay dagiti sabali a banag a rumbeng nga aramiden. Iti bersikulo 16 kunana nga “pimmanaw dagiti lallaki tapno mapanda iti lugar a pakatannawaganda iti _____.” Tapno maawatan dagiti lugar ken kinaasidegda kasapulantayo unay nga adalen dagiti mapa. Kitaen ti maysa kadagiti umuna a dua wenno tallo a mapa iti likodan ti Bibliam ken birukem ti Natay a Baybay. Iti laud iti agkatlo a dalan iti abagatan a madalanan iti natay a baybay idiaiy masarakamto

ti Hebron. Dagiti dadakkel a kayo ti mamre a ninaganan iti bersikulo 1 ket adda didiay Hebron. (kitaen ti Genesis 13:18) daytoy a disso ti pagnanaedan ni Abraham ken nagdagusan dagiti sangaili. Kuna ti bersikulo 16 a tinannawaganda ti Sodoma. Ti apag-iso a disso ti Sodoma ket saan nga ammo ngem isingasing dagiti nalalaing ti Biblia nga adda idiay adayo ti abagatan a tinannawaganda a papananda wenno mabalin nga adda iti babaen iti nangato a lugar.

Ti bersikulo intuloyna a kinuna a nakipagpagna ni Abraham kadakuada iti apagbiit kas panagtuloyda iti daliasatda nga agturong idiay Sodoma. Manen paliwentayo a napadas dagiti sangailina ti nabara a kaugalian a panagpadagosna.

PANAGSANAY: Iti bersikulo 17 pinalubusannatayo ti Apo a sirken dagiti dadduma a bukodna a kapanunutan. Denggentayo no ania ti ibagbagana...

1. Diak ilimed ti _____.”
2. Bersikulo 18: “agbalinto dagiti _____ ken _____ a nasion. Agdawatto dagiti nasion ti lubong a _____ a kas _____.
3. Bersikulo 19: “_____ ni Abraham tapno _____ kenkuana.”
4. Iti bersikulo 20 nagsao ti Apo ken Abraham maipapan iti Sodoma ken gomarra. Ania ti kuna ti Apo? _____.

Paset 2

SALSALUDSOD:

1. Ania ti nagdumaan ni Abraham iti Genesis 18:18-19 ken dagiti tattao ti Sodoma ken Gomorra iti bersikulo 20-21? _____.
2. Pinili ti Dios ni Abraham, binindisionanna, ket babaen kenkuana maipatungpal dagiti nalinteg a panggepna. Inikkanna ni Abraham iti daga, dagiti kapututan, ken kinabaknang. Kangrunaan iti amin, naipasdek ti langenlangen kas nakitulag ti Dios ken Abraham nga agbalinto a Diosna ken Dios dagiti kaputotanna (Genesis 17:7). Kas maiyannurot iti Genesis 18:17-21, ania ti sungbat ti Dios iti bukodna a saludsod? _____.

3. No sika ni Abraham, ania ngata ti kaipapanna kenka no apay a ti Dios inramannaka iti panunutona? _____
_____.

MAITULOY TI PANAGSANAY: Simmina dagiti dua a lallaki ket intuloyda ti panagdaliasatda nga agturong idiay Sodoma.

1. Iti bersikulo 22: ngem ania ti maadaltayo maipapan kenni Abraham? “Abraham¹ _____.”
2. Dagiti bersikulo 23-25 ipalgakda ti kinatured ni Abraham kas saritaenna ti kasasaadna iti imatang ti Apo. Umuna, dinamagna dagiti tallo a saludsod.
 - a. _____?
 - b. _____?
 - c. _____?

Ammo ni Abraham a ti Apo ket agpadpada a nalinteg ken “ukom ti amin lubong” (bersikulo 25). Bigbigenna ti kinalinteg ken hustisya ti Dios kas ti ituloyna a saritaen ti kasasaadna.

- a. Awan duadua a di mo _____
_____ saan a mabalin nga ramidem iti kasta!”
- b. No kasta ti aramidem _____?”
3. Apay a maseknan unay ni Abraham iti Sodoma? Sublian ti Genesis 13:10-13

4. Iti bersikulo 26 sumungbat ti Apo a Nalinteg nga Ukom ken Abraham. Ania ti kunana?

Iti bersikulo 27 makitatayo ti kasta unay a buteng ni Abraham iti kinadaksanggasat ti Sodoma no man pay kasta siaayat a nangipateg ken ni Lot a kaanakanna. Paliwentayo ti kinapakumbaba ni Abraham nga dimmatag iti Apo kas kunana, “adtoy ita rinugiak ti,
_____.”

5. Ania dagiti saludsod iti bersikulo 28?
 - a. _____

¹ KITAEN PAY TI SANTA BIBLIA PARA ITI PANANG EDIT

- b. _____
6. Ket sumungbat ti Apo, “no masarakakto _____.”
 7. Iti bersikulo 29: nagtultuloy ti panagsaritada ket inkari ti Apo a dina dadaelen ti Sodoma no makasarak ti _____ sadiay.
 8. Iti bersikulo 30: ti maysa a makakita iti bagina a nababa kas tapok ken dapu manen agsao a dumawat iti Apo a di kuma agunget kenkuana ket kinunana, “kasano ngay no _____ laeng ti masarakam?”
 9. Iti bersikulo 31: sinaludsod ni Abraham, “no _____ laeng ti masarakam?”
 10. Iti bersikulo 32: ket dinawat ni Abraham nga agsao iti maminsan pay.” No laeng _____ ti masarakan?
Insungbat ti Apo _____.
Nagpatinggan ti panagsaritada. Pimmanaw ti Apo ket nagawid ni Abraham idiay pagtaengannan.

Paset 3

ANIA TI MAADALTAYO MAIPAPAN ITI DIOS: Nalpastayon ti panangkita kadagiti kinapudno maipapan ti pannakisarita ni Abraham iti Apo maipapan ti pannakaisalakan wenno pannakadadael iti Sodoma. Ita, damagentayo daytoy a saludsod: ania iti maadaltayo maipapan iti Dios manipod iti daytoy a pakasaritaan. Ibagbaga ni Abraham kadatayo dagiti banbanag maipapan iti Dios. Basaem manen ti Genesis 18:25. Ipakpakitana a ti Dios ket ukom ket ammona ti aramidennanto no ania iti miparbeng. Ti Dios ket agpadpada nga awan idumdumana ken nalinteg. Isuna ti mangikeddeng nga awanan basol wenno rumbeng a madusa dagiti tattao. Isu laeng ti makaaramid iti daytoy. Nagbasoltayo amin ket nagkurangtayo (Roma. 3:23) iti dayag a kalkalikaguman iti kinasantona.

Bigbigen ni Abraham a ti Dios ket Nalinteg nga Ukom ken isu ti mangibuyat iti pungtotna iti sangkataoan no ania ti maiparbeng kadatayo wenno mangibuyat iti parabur (ited ti Dios ti saantayo a pakaikarian) ken asi (saan nga ited ti Dios kadatayo no ania ti pakaikariantayo). Bigbigen met ni Abraham ti kinaliteg ti Dios ket mamati isuna a ti Dios laeng ti makabael nga agaramid ti naimbag gapu ta agpada a nalinteg ken hustisia ti kinasiasinona. Katsa ti kababalinna. Saanna a laksiden ti bagina.

PAGPAMPANUNOTAN:

1. Panunotem iti maysa a gundaway nga adda kalintegam a mangwaswas iti langenlangen gapu iti maysa a tao a nanglipot, nangdadael iti naganmo wenno nangpasakit kenka iti sabali pay a wagas.

Ibaga ti hustisya nga adda kenka amin a kalintegam a mangwaswas ti langenlangen ken mabalin mo pay nga idatag dayta a tao iti pangukoman. Ngem nalabit nga adda ti maysa pay a partido a mapan kenka a mangibagi kadayta a tao ket nagpakaasi iti biangna. Daytoy a tao mabigbigna nga adda amin kenka ti kalintegam a mangwaswas iti langenlangen ken mangidatag iti dayta a tao iti pangukoman, ngem isu ket nagpakpakaasi kenka a di ka pagtallikudan dagiti ammoda a kinapudno maipapan kenka ken impakpakaasida kenka nga idiyam ti pammakawan iti dayta a tao ken awatem dayta a tao imbes a magun-odmo iti hustisia.

2. Ammotayo a kasapulan ti hustisya, kas pangarigan, no salungasingentayo ti linteg. Ammotayo nga adda dagiti gundaway nga agbiddottayo. Ti talek nga adda iti langenlangen ken masalungasing wenno pasaktantayo pay dagiti dadduma. Iti bangir, nalabit amintayo napadasannan nga iti baet dagiti makapasakit nga aramiditayo kaskasdi a ti gayyem, asawa, wenno katrabahoan ket nagsubad babaen iti naayat nga aramid. Managinbubukodantayo ket maikaritayo iti pannakaukom. Pudno unay a di tayo maikari iti ayat ken pammakawan nga indiyada.

PANANGIPAKAT: Bayat panagpanunotmo kadagiti langenlangen iti biagmo...

- Lagipem ti tiempo nga adda amin kalintegam nga agaramid ti hustisya iti sabali a tao ngem iti bangir nakitam iti bagim a mangipapaay iti ayat ken pammakawan.
- Lagipem no siasino ti nairaman.
- Subliam a kitaen ti pasetmo ken pasetda iti pakasaritaan.
- Panunotem no kasano a naglippas ti pakasaritaan. Adda ti kalitegam a mangukom ngen pinilim ti mammakawan. Adda ngata sabali a naibagbagam wenno ania man nga naar-aramidmo?

KARARAG: O Apo, agyamanak agsipud ta nilintegka a Dios. Iturayam ti lubong babaen iti kinalinteg. Naipalagip kaniak a ti kinalintegmo ket ibagana a nakabasolak ngem kinaasiannak ken impaaymo ti ayat ken pammakawanmo. Agyamanak iti panangpakawanmo kaniak ken panangitedmo kaniak ti gundaway a mangipaay ti ayat ken pammakawanmo kadagiti dadduma a tattao. _____

Paset 4

Panursuro: Iti daytoy a pakasaritaan adda ti naisangsangayan nga akem ni Abraham kas agpakpakaasi iti Dios para kadagiti tattao iti Sodoma ken kangrunaan ni Lot a kaanakanna. Nangibabaet ni Abraham para kadagiti dadduma a tattao, dagiti tattao ti Sodoma ken para kenni Lot ken ti pamilyana.

PAKAIYULOGAN: Panangibabaet – daytoy ket aramid a dumatag iti Dios para kadagiti sabali a tattao a mangiyasug para kadagiti pakaringguranda. Iti 1Timoteo 2:1 maguyugoytayo amin nga agbalin a mangibabaet, isu iti idadatag iti Dios para kadagiti dadduma a tattao.

PANANGIPAKAT: Maysa a panangipakat daytoy a pakasaritaan ket guyuguyennatayo nga agbalin a tattao nga agpakpakaasi iti Dios para kadagiti dadduma. Dagiti gagayyem nga agsaksakit, makapadpada iti rigat, maawawanan iti trabaho, wenna marigrigatan kadagiti ubbing a nasukir ket pakaiyarigan amin ti tiempo a mabalintayo ti mangibabaet iti imatang iti Apo para kadagiti pakaringguranda.

1. Siasino iti maysa a tao iti biako a mabalinko nga ibabaet? _____
2. Ania iti maysa a pakaringguran a mabalinmo nga idatag iti Apo para kenkuana? _____
_____.
3. Ania ti kayatko nga idawat iti Dios maipapan iti pakaringguran iti daytoy a tao?

_____.

PANANGAMIRIS ITI NAUN-UNEG: Iti Roma 8:26-27 masarakantayo iti kasta unay a pannakaliwliwa a maamoan a ti Espiritu ti Dios ket isu ti mangibabaet kadatayo. Ammona nga agpadpada dagiti pakaringguratayo ken ti pagayatan ti Dios para kadatayo. Kas mangibabaettayo ikarkararagannatayo uray no ditayo ammo no ania dagiti dawatentayo. Iti kwadernom isuratmo dagiti kapanunotam maipapan ti liwliwa a masarakam ita ta naamoamon a ti Dios denggenna ti Espirituna bayat ti panangibabaetna para kadatayo.

PANANGIKABESA: Kasapulan a kananayontayo a mapalagipan a ti Espiritu ti Dios isu ti mangibabet para kadatayo. Daytoy ti mangted ti liwliwa ken pammatalged kadatayo. Alaem ti gundaway a mangisurat kadagiti dua a bersikulo (Roma 8:26-27) iti bassit a papel ken irugimon nga ikabesa dagitoy. Rugiam a bingaybiganyen dagitoy a bersikulo.

1. Ania ti ibagbaga iti bersikulo 26 kadatayo?
 - a. Kaanotayo a nabagaan iti daytoy a bersikulo a ti Espiritu tulungannatayo? _____.
 - b. Kanayontayo kadi nga ammo no anya ti ikarkararagtayo? _____.
 - c. No mapukpukawtayo ania ti aramiden ti Espiritu para kadatayo? _____.
2. Ania ti ibagbaga ti bersikulo 27 kadatayo? Apay a pulos a di tayo kasapulan nga agbuteng? _____.

Paset 5

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI:

1. Ania dagiti dadduma banbanag a pakaigapuan iti pannakapaaymo wenno iti rikna a pannakaabak? Ania dagiti dadduma a kapanunutan a mangiturong kenka nga agpanunot a kasla awanen maaramid ken mabalinam iti kasasaadmo? _____.
2. Kasano ti pannakabang-armo ita ta ammom a ti Espiritu ti Dios ket am-ammonaka unay ket adu pay ti ammona maipapan kenka ngem ti bukodmo a bagi? _____.
3. Ania iti nagdumaan iti pannakaammom a ti Espiritu ti Dios ibabaetnaka, idaldalannaka a mapan kadagiti tattao a narigat nga asitgan, kadagiti narigat a kapadasan, ken narigat a tiempo iti biagmo? _____.
4. Kasano koma ti panagsaganam para kadagiti sumarsaruno a narigat a tiempo a sirudaro nga umay iti dalanmo? _____.

PANURSURO: Iti idadatagmo iti Dios para iti sabali a tao ket maysa a naisangsangayan a gundaway. Situtured a nagpakpakaasi ni Abraham iti Apo. Bigbigenna a maysa la isuna a tapok ken dapu ngem iti sabali a bangir intuloyna a nagpakpakaasi. Uray no nakaro unay ti basol ti Sodoma ken Gomorra a dagitoy a ciudad ket lak-amendanto ti pungtot ti Dios, ngem namati ni Abraham a mabalinna a baliwan ti

puso ti Dios ken isu ti pakaigapuan mangbalaliw ti kapanunutan ti Dios. Nadekket ti pannakilangenlangenna iti Dios. Ti pannakilangenlangen ni Abraham iti Dios a makabael a magdadael kenkuana ket isu met laeng ti pannakilangenlangenna iti Apo a dimngeg iti asug ni Abraham a mangipakpakaasi para kadagiti dadduma a tattao.

KARARAG: Situtured ngem sipapakumbaba ni Abraham a dimmatag iti sangoanan ti Apo. Ngarud, iti kinatured ken kinapakumbaba idatagtayo dagiti karkararagtayo kenkuana a mangitag-ay kadagiti balikas ti panagdaydayaw ken panagyaman, dawdawat ken as-asug: _____

_____.

Panunotem ti maysa a tao wenno pasamak ket agbalinka a mangibabaet para iti daytoy a tao wenno pasamak. Ita nga aldaw, Apo, panpanunutek ni/ti _____.

Ikarkaraagko nga _____
_____.

MAIKALIMA A LEKSION TI ARIWAWA KET NAKARO UNAY

GENESIS 19 – TI PANNAKADADAEL ITI SODOMA KEN GOMORRA

PAKABUKLAN TI LEKSION 5

Pakabuklan: Genesis 19	52
Pakauna	53
Leksion 5: Genesis 19	
• Dagiti Anghel Sumarungkarda ti Sodoma	54
• Ti di Manamnama a Sangaili	55
• Ti Naganat a Maaramid	57
• Dios, Nalinteg ken Naasi unay	59
• Panangamiris Iti Naun-uneg: Roma 1:18-32	60

PAKAUNA

Iti daytoy a leksion nalawag a ti pungtot ti Dios naiparangarang maibusor iti amin a basol ken kinadakes dagiti tattao iti Sodoma ken Gomorra. Daytoy ket makariribok a pakasaritaan no basaen agsipud ta nalawag nga ipakitana ti kinalinteg ti Dios ken kinadalus a kalkalikagumanna. Ti Dios di pulos naasi kadagiti tattao kadagidiay nga ili. Dagiti anghel inapurada ni Lot a kunada, “Darasem! Pumanaw kayon tapno di kay matay no madadael ti ciudad.” Ket id nagsarimaddeng ni Lot, innala dagiti lallaki dagiti imimada ket impanawna ida iti ciudad. Ni Lot, ti asawana ken dagiti babbai nga annakna ket naisalakanda babaen iti asi ti Dios. Dusa ti naikeddeng iti Sodoma ken Gomorra ket anus ken asi iti naited ken Lot ken ti pamilyana.

Ti napalabas a leksion inpalgakna ti parabur ti Dios ken Abraham kas inkarina a dengenna ti kararagna para ken Lot, ti pamilyana, ken ti ciudad ti Sodoma ken Gomorra. Iti leksion 5 makitatayo ti hustisia ti Dios nga agtrabaho iti pannakadadael dagiti ciudad gapu iti basol ken kinadakes dagiti tattao. Makitatayo met ti Dios a naasi babaen iti panangisalakanna iti biag ni Lot ken ti pamilyana. Ti Dios ket napnuan pungtot iti basol dagiti lallaki ti Sodoma; nupay kasta, ayat iti nagari kenkuana kadagiti ipatpateg ni Abraham ken ti Dios tinungpalna ti karina kenkuana.

Paset 1

PAKAUNA: Ti Genesis 19 ket makapariribuk nga adalen. Ti linaonna ket pagtaudan iti pangsusupiat para kadagiti dadduma, ngem laglagipen a ti panggep iti panagadaltayo ket saan a panagsupiat iti no anya a takder no di ket tapno manayunan ti ammo iti naisurat iti Biblia ken panpanunuten nga iti naisurat iti Biblia ket isu ti Sao ti Dios para kadatayo.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 19:1-29

PANAGSANAY: Iti gibus ti Genesis 18 mabasatayo a kalpasan ti pannakisaon ti Apo ken ni Abraham pimmanaw ket nagawid metten ni Abraham. Numan pay di tay ammo ti napanan ti Apo, ammotayo manipud Genesis 19:1 nga adda dua nga anghel a simmangpet idiy Sodoma.

1. Ania nga oras ti aldaw iti sangpetda segun iti bersikulo 1? _____.
2. Siasino iti nasabatda? _____.
3. Sadino ti ayanna? _____.
4. Ania iti umuna nga inaramid ni Lot idi nasabatna ida? _____.
Ti ruangan ti siudad ket kadawyan a pagsasabatan dagiti lallaki iti siudad. Iti Genesis 18:1 naamoantayo nga agtugtugaw ni Abraham iti ruangan ti toldana.
5. Ti panangpasangbay nga inpaay ni Lot ket umiso met ti panangpasangbay nga inpakita ni Abraham. Ania iti indiyana kadagiti lallaki iti bersikulo 2? _____
_____.

SALUDSOD:

1. Nailasin kadi ni Lot ida iti panagkunayo? Apay a wen wenno apay a saan? _____
_____.
2. Dagdagus nga indiyana ni Lot iti naayat a panangpasangbay kadakuada. Ania ti panagkunam napinget unay isuna iti panangipapilitna nga agdagusda idiy balayna? Apay a wen wenno apay a saan? _____
Ania iti kuna iti bersikulo 3? _____.

3. Laglagipen ti pannakisarita ni Abraham iti Apo iti napalabas a kapitulo. Iti kadi ili ti Sodoma ken Gomorra iti lugar a kayatmo a dumakkelan dagiti annakmo (Genesis 1? 8:20-21)? Apay a wen wenno apay a saan? _____
Adda saan nga umno ditoy. Agsiputka bayat panangituloy iti panagadalmo.

Paset 2

PANAGSANAY:

1. Kasano iti sungbat dagiti dua a lallaki iti awis ni Lot kadakuada iti balayna? _____
_____.
2. Iti bersikulo 3, kasano a maamoantayo a ni Lot ket saan a maliw-liwa iti sungbatda? _____
_____.
3. Agparparang manen a ni Lot ket ipakitana iti kinamanagsangailina kadagiti angheles. Ania iti impasangona kadakuada? _____.
4. Adda pakaamoan nga adda mapasasamak agsipud ta naibaga kadayo a ti naiserbi a tinapay ket naaramid nga awan _____. Marikna a ni Lot ket agdardaras a nanglikmot iti balay. Ti tinapay a di nalibaduraan ket saan a masapol iti adu nga oras tapno umalsa a kas masapol iti tinapay a nalibaduraan. Pagdiligen iti taraon nga insagana ni Abraham idiy Genesis 18:6 ken dagiti sumaruno a bersikulo: _____
_____.
5. Bersikulo 4: Idi saanda pay naturog siasino dagiti simmangpet a sangaili? _____
_____.
6. Ania iti kayatda a maaramid kadagiti sangaili (bersikulo 5)? “Iruarmo ida _____.”
_____.”
Iti Genesis 13:13 maamoantayo a dagiti lallaki ti Sodoma ket “_____.”
_____.”
Iti kapitulo 19 naamoantayo no ania ti nakaro a basol ket kinadakesda.

PAGPANPANUNOTAN A SALSALUDSOD:

1. Marikna wenno mapanunottayo a dagiti aramid dagitoy a lallakit ket paset iti ugali ti Sodoma. Agparang a ti ciudad ti Gomorra ket awan dumana. Iladawan ti kasasaad ti dagitoy a lallaki ken ti

basolda. Baro kadi daytoy? Naigamer kadi daytoy iti pamilya ken kadawyan nga ugalida? _____
_____.

2. No sika ni Lot iti daytoy a paset ti pakasaritaan, ania ti aramidem? Sangailim dagitoy. immayda iti balaymo a nangan ken tapno agdagus. Iti ruar ammom a nalikmot iti balaymo kadagiti lallaki a kayatda nga alaen dagiti sangailim ket aramidenda it kinadakes ken basol. Kasano iti panangsungbatmo kadakuada? _____
_____.

PANAGSANAY:

1. Rimuar ni Lot ket sinangona dagiti lallaki. Iti bersikulo 6 ipalgakna ti dua a banag nga inaramid ken inbaga ni Lot nga pakaigapuan iti panangsaludsod iti tignay ken aramid ni Lot. “Ket rimuar ni Lot agingga iti ruangan ken “ _____
_____.”
2. Ania iti ipakita daydiay nga aramid kenka? _____
_____.
3. Kasano iti pangayabna kadakuada? _____
_____.
4. Iti bersikulo 7 ania ti insingasing nga indagadag ni Lot para kadakuada? _____
_____.

PAGPANPANUNOTAN A SALSALUDSOD:

1. Pinili ni Lot iti agnaed iti ili ti Sodoma ken Gomorra. Idi nagsinada ken Abram innala ni Lot ti pamilya ken arbanna nga animal ket napan iti tanap a nasayaat ti pannakadanum iti amin a disso a makaipaay ti nawadwad a taraon para kadagiti tarakenna. Nalawag iti bersikulo 6 ken 7, ni Lot ket kaunay-unay dagiti lallaki ta inawaganna ida a gagayyem. Nagruna pay, makunatayo nga ammona metten dagiti dakes nga aramidta ta dagdagus nga inrikepna ti ruangan bayat iti pannakisaritana kadakuada ken tapno saan a mangeg dagiti sangailina iti pagsasaritaanda. Ania iti makunam ken madlawmo maipangget iti kababalin ni Lot? _____
_____.
2. Ania a kita iti ama iti mangited kadagiti babbalasang nga annakna kadagitoy a lallaki ket kunana pay “aramidenyo kadakuada ti pagayatanyo?” Ti usto nga ama ipaayna ti pannakasalaknib kadagiti babbalasangna. Ni Lot inpaayna ti panalaknib kadagiti sangailina ngem pakaisagmakan

met kadagiti annakna a babbai. Laglagipen ti kaugalian ti sangaili iti pagtaengan ket adda iti pannalaknib dayta a balay ket maaramid amin tapno maipaay ti pannakasalaknib. Ania dagiti kapanunutam ken paliwmo maipanggep iti kababalin ni Lot iti daytoy a kasasaad? _____

_____.

Paset 3

PANAGSANAY: Sumaruno iti napinget nga aramid dagiti lallaki nga adda iti ruar ti balay ni Lot. Kitaem a nalaing ti kinasikapda.

1. Iti bersikulo 9 kunana, “Aglisika,” insungbatda. Ket kunada, “daytoy a ganganaet immay nga _____, ket agbalinto nga _____! Ita _____ kenka ti dakdakes ngem kadakuada.” Iti bersikulo 9 ituloyna a kunaen nga dinarup dagiti lallaki ni Lot ket “_____.”
2. Ania iti sikap nga inaramatda iti bersikulo 9 tapno makastrekda? _____
_____. Pabasulenda ni Lot kas maysa nga ukom ken pabasulenda nga mangipakita a “nasaysayatak ngem dakayo” iti kababalinna. Dagiti umili inawatda ni Lot ken ti pamilyana numan pay isu ket ganganaet. Ita ti panangkitada ken Lot saanna nga awaten ti ugalida babaen iti dina panagtungpal iti bilinda nga iruarna dagiti sangailina. Ni Lot ket impakaammona nga dakes ti ar-aramidenda. Ania ti panangkitada ken Lot? Maysa a tao nga awan umno a takderna – a sabali ti saritaenna ket sabali met ti aramidenna?
_____.
3. Dagiti lallaki iti uneg ti balay ni Lot ket nagtignaydan (bersikulo 10 ken 11). Ania ti inaramidda?
 - a. _____ da
 - b. ken _____ Lot _____ ken
 - c. _____ ti ruangan
 - d. Kalpasanna _____.
4. Ania iti dinamagda ken Lot iti bersikulo 12? _____
_____.
5. Ania iti imbagada nga aramiden ni Lot? _____.
6. Ania ti imbagada ken Lot nga rumbeng nga aramidenda? _____.
7. Apay a dadaelenda daytoy (bersikulo 13)? _____.

8. Ngarud, pimmanaw ni Lot ket kinsaona dagiti manugangna. Ania ti imbadana kadakuada?
_____.
9. Ania iti insungbatda? _____.
10. Iti parbangon inapura dagiti angheles ni Lot (bersikulo 15). Ania dagiti bilinda ken Lot?
_____.
11. Kasano iti sungbat ni Lot (bersikulo 16)? _____.
12. Ania ti inaramid dagiti angheles tapno agdaras a pumanaw ni Lot ken ti pamilyana? _____
_____.
13. Dagiti angheles inruarda ida iti ciudad ken inbagada ti nalawag ken nasket a bilin. Ania ti inbilinda kadakuada?
- _____.
 - _____.
 - _____.
 - _____.
14. Iti bersikulo 18-22 naamoantayo a ni Lot impakaasina kadagiti angheles nga ipalubusda nga agkamangda iti bassit nga ili ti _____. Nalabit nga iti salon-at wenna kinalakay ni Lot ket amangan no saana a madanun ti bantay sakbay nga umay ti didigra. Ania ti inkari ti anghel? _____.
15. Iti bersikulo 23: Parbangunen. Ni Lot ket nakadanon idiy Soar ket immayen ti didigra. Ania ngata iti dagdagus nga aramidem? _____.
16. Iti bersikulo 24 ti dusa ken pungtot ti Dios ket nagdissuor kadagiti umilit iti Sodoma ken Gomorra. Ania ti nagtinnag? _____.
Makita ditoy nga ti Apo iti naggapuanna. Ti Apo iti nangaramid.
17. Nadadael amin. Ti Apo iti nangdadael kadagiti ciudad. Ti pannakadadael ket iti entero a tanap. Amin a tao ken mulmula ket nadadael. Kasano iti panangtungpal iti Apo ti karina ken Abraham iti Genesis 18:32? _____.
18. Ket sumaruno iti bersikulo 26. Ania iti imbilin ti angel iti bersikulo 17? _____.
Anya ti inaramid ti asawa ni Lot ket anya ti napasamak? _____.
19. Iti bersikulo 27-28 makitatayo ni Abraham iti lugar a nakisaritaanna iti Apo para kadagiti nalinteg. Ania ti nakitana idi taliawenna ti Sodoma ken Gomorra? _____
_____.
20. Nalaka laeng, iti bersikulo 29 isu ti dagup ti kapitulo:
- Ti Dios _____ dagiti ciudad iti tanap.
 - Ti Dios _____ Abraham.

- c. Ti Dios _____ Lot _____ iti didigra a nangdadael iti ciudad a nagnaedan ni Lot.

Paset 4

ANIA ITI MAAMOANTAYO MAIPAPAN ITI DIOS? Aggibus kadagiti napateg a balikas iti bersikulo 16: “Ti Apo _____.” Adu ti kainpapanan ti sao a *naasi* kadatayo. No malagipyo ti kayat a saoen iti *asi* ket saan a panangawat iti maiparbeng. Ni Lot pudno unay nga inarakupna ti ugali dagiti umili iti lugar a nagnaedanna. Numan pay saanna nga inaramid dagiti dakes nga aramid iti kakailianna ngem kasla nagbalin a tuleng ken bulsek ket inawatna dagiti aramid iti kumonidad a nagnaedanna. Inawatna daytoy nga ar-aramid numan pay dina inaramid. Ti Dios iti bimmallaet babaen iti asina para ken Lot ken pamilyana ta amangan nga iti kamaudianan ket agbalin isuna nga agaramid ken mangitakder a nasayaat ti kasdiay a panagbiag. Adu pay dagiti mabalin a pagbasaran. Basaen ti Roma 1:23 ken Roma 2:16 ken babaen iti panangkita pay iti naun-uneg iti maikalima a paset.

Makitatayo ti *hustisia* ti Dios babaen iti pungtotna a nagdissuor kadagiti managdakdakes. Makita ti parabur ti Dios, ti ayat a ditay pakaikarian. Ti parabur ti Dios ket maibuyat kadagiti agbiag nga addaan langenlangen iti Apo. Ti Dios silalagip kadagiti kukuana. Ket, makitatayo iti paraburna iti panagtrabahona babaen iti panangisalakanna iti sangataoan manipod iti ipapatay nga kaikarianna ken mangted iti pannakaisalakan.

PANANGIPAKAT A SALSALUDSOD:

1. Ti Dios ket naasi unay. Kaano iti gundaway a napadasmo iti asi iti Dios? _____
_____.
2. Iyeg ti asina kadatayo babaen kadagiti sabsabali. Ania iti kapadasam? Panunutem kadi daytoy a kanito nga adda gundawaymo a mangipaay iti asi ti Dios iti sabali ngem saan mo nga inpaay iti maikari kenkuana ket impaaymo ketdi kenkuana iti saan a maikari. _____
_____.
3. Ania ti mapanpanunot ken mariknam no lagipem dagidiay a kasasaad? _____
_____.

Paset 5

NAUN-UNEG A PANANGAMIRIS: Iti Genesis 19:30-38 mabasatayo ti pakasaritaan ni Lot ken ti dua a babbalasangna. Ti pakasaritaan ket saan a napintas a pakasaritaan ti biag ni Lot. Kalpasan a binartekda ti amada dagiti annakna a babbalasang nagsikogda ket dagiti annakda isu iti puon dagiti Moabita ken dagiti Amorita. Dua a tribu a nagbalin a kinagubgubat dagiti tattao iti Dios idi nagdaliasat dagiti Israelita iti ipapanda iti daga a naikari.

Iti Roma 1:18 inggana Roma 2:16 ket paset pat iti Biblia nga mangibaga iti kinadakes iti Genesis 19. Numan pay saan a naragsak ken napintas daytoy ngem adu met iti maamoantayo. Sarsaritaenna kadagiti tattao ni Abraham ken iti tiempo ni Lot. Saritaenna iti umuna a siglo a tattao iti tiempo ni San Pablo; agsao met kadatayo iti daytoy agdama a panawen. Agpadpada ti pakasaritaan iti Sodoma ken Gomorra iti Genesis 19 ken ti mabasa iti Roma 1 ken 2 sarsaritaenna a nangruna iti imoralidad. Ti sarsaritaen ti Roma ket saan laeng nga imoralidad no di ket amin a kita ti basol. No makitayo iti gunay a mangrugi iti di panangikankano ken panangipalubos ken panangawat ket kamaudiananna ti panangaramid uray pay kadagiti dadduma a maipanggep iti moralidad? _____

_____.

Usaren iti Genesis 19 ken Roma 1-2 ket panunuten ken kitaen a no kasano ti kinalinteg ken asi ti Dios ket agrabaho iti tiempo dagiti tattao iti Biblia ken iti agdama a panawen. Patiem kadi ti kinapudno ti sao iti Dios ket para met kenka? _____

_____.

KARARAG: Apo Dios, impakitam iti ayatmo idi insalakanmo ni Lot ken iti pamilyana iti pannakadadael a nagdissuor iti Sodoma ken Gomorra. No makitak iti bagik a paginnagawan a guyuden ti kinadakes ken iti ayat nga inpakitam iti panangsaluadmo babaen iti panangkibin ken panangiyadayom kadagiti amin nga agpanggep a mangdadael kaniak. Agyamanak iti asim Apo. Agyamanak iti Saom nga isu ti pudno. Agyamanak iti naisangsangayan a gundaway nga intedmo kaniak tapno mabalinko nga ikararagan dagiti saan pay a makaammo Kenka. Maasika kadakuada ken tulungam ida. Nangnangruna a silalagipak ken

_____.

MAIKAINNEM A LEKSION

SADINO TI AYAN TI CORDERO?

GENESIS 21-22 – TI DATON

PAKABUKLAN TI LEKSION 6

Pakabuklan: Genesis	61
Pakauna	62
Leksion 6: Genesis 21-22	
• Ti Pannakaiyanak ni Isaac	64
• Suuten ti Dios ni Abraham	65
• <i>PAKAIYULOGAN: Buteng</i>	68
• Ni Jesus, ti Daton	68
• Ti Daton da Abraham ken Isaac	69
• Babaen iti Pammati ni Abraham...	70
Panagrepaso	75

PAKAUNA

Ti panagkatawa ket inted ti Dios iti tao ken napintas a wagas tapno maipakaammo ti karirikna. Agkatawatayo iti adu a wagas ken gapu kadagiti nadumaduma a banbanag. Ti panagangaw ket mangtignay kadatayo nga agkatawa. Dagiti siddaaw, ayat, panagrambak, ken naimbag a damag pagkatawaendatayo. Ti panagkatawa ket papintasenna ti karirikna ken ipaayna pay ti napintas a salun-at iti bagi.

Ti Biblia ket isurona nga adda tiempo ti panagkatawa ken tiempo ti panagsangit (Ecclesiastes 3:4). Uray ti Dios ket agkatawa. Agkatawa ti Dios kadagiti mangrabrak Kenkuana ken ti dinutokanna (Salmo 2:4) gapu iti dida panamati ken kadagiti agpanggep iti dakes kadagiti nalinteg (Salmo 37:13). Ti panagkatawa ket ipakaammona ti nalawag ken saan unay a nalawag a damag.

Napintas unay a kitaen ti panagkatawa iti pakasaritaan ni Isaac. Namindua iti Genesis 17 a naibaga iti panagkatawa idi inbaga ti Dios ken Abraham a ni Sara ket agbalin nga ina iti adu a nasion, nagkatawa ni Abraham iti unegna. Inbaga ti Dios a ni Sara ket aganak iti lalaki a mapanaganan Isaac, a kayatna a saoen *isu nagkatawa*. Iti kapitulo 18 naibaga a ni Sara ken nagkatawa iti unegna iti likod ti ruangan idi kinuna dagiti sangaili nga aganak isuna iti lalaki. Iti panunot ni Sara kinunana, “Ita ta baketak a kimbeten ken ti apok ket duduoganen, agganasak pay ngata a makikaidda?” Kalpasan ti pannakaipasngay ni Isaac ken panangpanagan ni Abraham, kinuna ni Sara, “Innikkannak ti Dios iti panggapuak nga agragsak ken agkatawa. Makipagkatawanto met dagiti amin a makangeg iti daytoy.”

Aminentayo nga agkatawatayo kadagiti saan a mabalin a mapasamak uray pay no impasdek wenno kuna ti Apo a mabalin. Agkatawatayo kadagiti saan a nakapapati agsipud ta iti panangkita iti tao saanen a mabalin nga aganak pay iti agassawa a sangagasuten ken nubenta iti tawenda. Nagkatawa da Abraham ken Sara agsipud ta ammoda nga awanen maaramidanda tapno mabalin pay nga maaddaanda iti anak. Uray datayo agkatawatayo no awanen maaramidantayo ket nunatayo pay a minamaag dayta. Ti babai kayatna ti agbalin nga ina. Ti lalaki kayatna ti agbalin nga ama. Ti ti anak a babai kayatna iti maaddaan nadosan nga asawa. Ti anak a lalaki kayatna ti ayat iti nadosan nga babai.

Iti baet iti panagkatawatayo gapu iti ditay panamati, ti inkari ti Dios ket natungpal ket naiyanak ni Isaac! Wen adda panagkatawa ken panaglua gapu iti ragsak! Kas kayat a saoen iti nagan nga Isaac, daytoy ket nangyeg iti panagkatawa iti balay dagiti baro a nagannak. Ket maawistayo a makipagkatawa kadakuada. Manipud idin nakipagkatawa dagiti tattao ken Sara. Panunotem ti panagkatawa iti biagmo. Ti Dios iyegna

dagiti nakaskasdaaw iti biagtayo dagiti nakaskasdaaw a di ninamnama, di kankanayun, ken saan a mabalin a pasien. Kitaem ti aglawlawmo ket agragsakka kadagiti nagkatawaam nga inted ti Apo baben iti iyuumayna kenka babaen kadagiti dadduma. Laglagipem, agkatkatawa met ti Dios!

Paset 1

PAKAUNA: Ita, mapantayon iti pakasaritaan ni Abraham ken Sara. Ti Apo saanna laeng nga inkari nga maaddaanda iti anak no di ket inbagana a ni Sara iti uneg ti maysa a tawen agsikog ket maaddaanda iti anak a lalaki. Ti pakasaritaan ket maituloy iti Genesis 21. Iti daytoy a leksion maisentro iti Genesis 21:1-7 ken Genesis 22:1-19. Basaen amin dagitoy a paset ti Biblia. Irugi iti agsaludsod bayat iti panangbasam. Kas pangarigan, siasino dagiti tattao kn ania ti ar-aramidenda. Damagem dagitoy a saludsod sino, ania, sadino, kaano, ken apay? Ti panangdamag kadagitoy makatulong tapno nalaka a maawatan ti pakasaritaan.

PANAGSANAY: Napaut ti panaguraytayo kas kada Abraham ken Sara tapno denggentayo dagiti kuna ti Genesis 21:1-2. Ti Apo ket naparabur tapno tungpalenna iti karina ken Sara.

1. Ania iti umiso nga inaramid ti Dios segun iti bersikulo 2? _____
2. Ania ti imapanagan ni Abraham kenkuana (bersikulo 3)? _____
3. Nagtulnog ni Abraham kadagiti inbilin ti Apo ken iti panagbiag iti pannakitulag iti Apo ken Abraham. Ania iti naibilin iti Genesis 17:12? _____

Ti pannakugit ket masapul a maaramid kadagiti amin a lallaki nga adda iti balay ni Abraham. Isu nga idi walo nga aldawen ni Isaac, isu ket _____ (bersikulo 4).

4. Ti Dios ipasiguradona nga amin a makabasa iti daytoy a pakasaritaan ket maawatanna a lakayen ni Abraham. Iti pannakainagan ni Sara iti Genesis 18:12 isu ket _____ ken ni Abraham ket _____. Iti sabali a panna, iti panangkita ti tao ti kari ti Dios ket saanen a mapasamak. maammoantayo iti Genesis 21:5 a ni Abraham ket _____ iti tawenna idi naiyanak ni Isaac! Ni Sara ket _____ iti tawenna!
5. Ti kayat a sawen ti Isaac ket _____. Ania ti kaipapanan ti Isaac sigun iti Bibliam no kitaem iti babana? Panunotem no kasano kaadun ti panagkatawada Abraham ken Sara bayat iti panagurayda iti pannakatungpal ti kari:
 - a. Genesis 17:17 – Siasino ti nagkatawa? _____ Ania ti kinunana?

 - b. Genesis 18:12 – Siasino ti nagkatawa? _____ Ania ti kinunana?

 - c. Genesis 21:6 – Siasino ti nagkatawa? _____ Ania ti kinunana?

6. Napintas a kitaen dagiti dua a banag:
 - a. Ania dagiti nadumaduma a panagkatawa? Iti Genesis 17 ken 18 a naibaga ti panagkatawa ket saan a panamati. Makitam ti kaririknada nga awanan namnama.
 - b. Iti Genesis 21:6 di mapagduaduaan a ti panagkatawada ket maysa a panagrambak ken panagyaman. Ti inkari ti Apo ket natungpal met laengen.
7. Ania ti nakasentroan ti panunotda a rason no apay a nagkatawada iti dida panamati? _____

8. Ania ti nakasentroan ti panunotda bayat panagrambakda ta natungpalen ti kari? _____
9. Umuna unay dagiti laeng bagbagida ti nakitada. Kunatayo “nalpasen ti tiempoda.” Baket ken lakaydan ket kimbetdan. Ti panagkatawada iti inda panagrambak ti sentro ti panunotda ket ti Apo ken iti inaramidna iti babaen iti di mapangnamnamaan a kasasaadda. Lagipen ti Genesis 18:14.

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI: Kadawyan iti tao ket ti umuna a panangkita iti adda kadatayo, dagiti kabaellantayo. Kunatayo a kabaellantayo nga aramiden a bukukodtayo ket ditayo dumawat iti tulong ken panangidalan ti Apo aginggana kalpasan iti amin kunatayo saanko a kaya, saan a mabalin daytoy. No dadduma ti tulong a kasapulan ket aggapu iti sabali a tattao.

Kaano a napadasam iti maysa a banag a kunam, diak kaya, saan a mabalin daytoy, maysa a banag a nangpadas ngem iti nalablables pay iti kabaellam. Iti panagkitam kadi ket awan maaramidmo? Ania ti inaramidmo iti daydiay a kanito? Nagkatawaka kadi? Kinunam kadi iti bagim, “Sino siak? Mangrabrabakan sa? Diak mabaelan dayta”? Masansan, dagitoy ket maisao ket maaramid agsipud ta ti bagityo ti makitatayo. Masansan dagiti dadduma adda kabaellan a makitada kenka ngem di mo makita. Ilistam ti sumagmamano a banag a dinawat ti dadduma nga aramidem ngem nagkatawaka laeng ta dika pasien a maaramidmo ngem iti kamauddianan ket agkatkatawaka gapu iti panagrambak ken panangidayaw. Ilistam dagiti baro a natakwatam: _____

Paset 2

PANURSURO: Ti Genesis 22 ngatan ti pakasarakan ti maysa a kapipintasan a naibaga a pakasaritaan. Kasla saan a nakapapati. Apay nga aramiden ti Dios ti kasdiay? Apay a masapul a mapadas ni Abraham? Apay saanen a makaanay iti napaut a panagurayda? No sika, Apo, ket managayat ken naasi kadagiti

pinarsuam, apay pay laeng a suitem wenne padasem ida? Intayo kitaen. Makatulongto no basaem manen iti Genesis 22:1-19.

PANAGSANAY: Ti saan a nabayag sinubokna ni Abraham.

1. Iti bersikulo 2 ania ti inpaaramid ti Dios ken Abraham? _____

2. Awan ti panagbiddut no ammoen no siasino ti kasasao ti Dios idi kinunana, “Alaem ni _____, ti kakaisuna nga _____, _____, nga ipatpategmo.”
3. Mapanda nga agama idiy Moriah. Ti Bantay Moriah ket ti bantay a pakabangonan ti Templo ti Apo idiy Jerusalem nga iti kamaudianan dakkal a _____ ti Ari _____ ket mabangon (2 Cronicas 3:1). Ti Bantay Moriah ket maawagan Bantay Sion.

PANURSUTO: Ti dawat ken Abraham nga idatonna ni Isaac kas mapuoran a daton ket saan a karkarna. Dagiti tattao nga agnaed sadiay ket nangipaayda iti daton a mapuoran kadagiti didiosen. Dagiti kasdiay a daton ket patienda unay a natan-ok ken isu ti dawat dagiti didiosen. Ti karkarna ket ti Dios ni Abraham ket kalikagumanna iti pannakaidaton iti tao. Ni Adan ken Eba ket saan a pinapatay ti Dios gapu iti basolda a panagsukir. Saan a pinapatay ti Dios ni Cain gapu iti panangpatayna iti kabsatna. Ni Noa, Abraham, Agar, ken Sara ket saanda amin a nadadael gapu iti basolda. Ti Dios ni Abraham ket inkarina kenkuana nga agbalin isuna nga ama iti adu a pagilian. Daytoy a Dios ti nakaitulag ken Abraham nga isu ti Diosna ket ni Abraham ken dagiti kaputotanna dagiti tattaona.

PAGPAMPANUNOTAN A SALUDSOD: Apay ngata a naibaga ken Abraham nga idatonna ni Isaac nga anakna, ti inkari ti Dios kenkuana nga anakna? _____

PAGPAMPANUNOTAN:

1. Ania ngata ti karirikna ken pampanunoten ni Abraham bayat panagsaganana a pumanaw (bersikulo 3)? Kabigatanna, nasapa a bimmangon ni Abraham, nagbalsig iti kayo, insaganana ti asno ket innalana ni Isaac ken ti dua nga adipenna ket pimmanawda. Kasano ngatan ti panagpakadana ken Sara? Inbagana ngata iti inbaga ti Apo kenkuana? Ammo kadi ni Sara a dinanton makita ti anakna? Adu dagiti kinapudno a ditayo ammo; agpatta-pattatayo laeng. Ania dagiti patta-pattam? _____

2. Ti panagdaliasatda ket tallo nga aldaw. Ammo ni Abraham nga umasidegen iti panangidatonna ken Isaac (bersikulo 4). Iti bersikulo 5 kinuna ni Abraham nga agbati dagiti adipenna ta mapanda agdaydayaw ken Isaac ngem agsublidanto met laeng. Ti panangaramid iti altar a pagdaydayawan ket saan a karkarna para ken Abraham. Saantayo masigurado ngem makunatayo a napadasanen ni Abraham ti nagdaydayaw ken nangidaton kadagiti animal.
3. Iti bersikulo 6 ibagana kadatayo a ni Abraham impabaklayna ken Isaac ti kayo a mausar iti daton a mapuoran ket innalana ti buneng ken beggang a pagaron. Panunotem no ania ti nagsaritaan dagiti agama iti dalan nga agturong iti bantay a pagidatonan. Nadalaw a dagut ni Isaac nga adda kurang ken mapukpukaw. Adda kayo ken beggang ngem awan met ti maidaton nga urbon ti karnero.
4. Panunotem dagiti dua nga adipen a nagbati. Ania ti panunotda nga makitkitada laeng kadagiti agama nga agturong iti pagidatonanda.

PANANGIKABESA: Daditi sarita ni Abraham iti anakna ket isu iti ikabesa ken inayon iti biblioteka iti bukodmo a puso ket panunot. Ania ti kinunana iti bersikulo 8? Isuratmo dagiti sao: “Mangtedto ti Dios _____.”

Maminsan pay, maguyugoyka a mangisurat kadagitoy a sao iti bassit a papel. Mainayon iti bersikulo, isuratmo iti bassit a papel dagiti kapanunotan ken kararag nga agtaud dita pusom. Iti sumrsaruno pan nga aldaw, adalem dagitoy a sao tapno ni kaanuman saan a mapukaw wenno maikkat kenka dagitoy.

Paset 3

PANAGSANAY:

1. Kadagiti bersikulo 9 ken 10 agparang a kinapudno kas iti pannakaisuratna. Ania ti inaramid ni Abraham?
 - a. Nangbangon _____
 - b. Inurnos _____
 - c. Rinetpet _____
 - d. Inparabaw _____
 - e. Ginaw-at _____
 - f. Innala _____
2. Di maliklikan iti di agsaludsod: Ni Isaac ngay? Ania ti inaramid idi ammonan nga isu ti daton a mapuoran? Ania ti naadalna ken amana ken ti pammati ni amana iti Dios? _____

3. Narigrigat ngata ti agsaad iti ama ngem isuna iti daytoy a kanito? Ket dito met a ti Dios bimmalaet. Ti bersikulo 11 mairugi babaen iti ababa a sao “ngem.” Ti angel ti Apo nagpukkaw ken Abraham. Ania ti inbaga ti angel ken Abraham iti bersikulo 12a? _____

4. Apay a kasapulan pay iti pannakapadas (bersikulo 12b)? _____
ammo ti Dios; ammo ni Abraham; ammo ni Isaac.

PANURSURO: Ammotayo a ni Abraham adda panagbutengna iti Dios (Genesis 22:12).

- **PAKAIYULOGAN:** Adu ti kaipapanan ti **Buteng**. Ti buteng iti daytoy a paset ti Biblia ket saanna a kayat a sawen a mabuteng no di ket ayat, panagraem, panagdayaw, tan-ok ken panagdayaw iti kangatoan a saad. Nakarkaro iti panagbuteng ni Abraham ngem iti ayatna iti mismo nga anakna.

NAUN-UNEG A PANANGAMIRIS: Iti udi ti bersikulo 12, kalpasan ti sao nga anak, adda makatulong a senyal. No adda iti Bibliam kitaem dagita balikas a mabalin a mangiturong iti naan-anay a pannakaawat. Masa kadagiti mangiturong ket bersikulo 2 ti Genesis 22 no saan ti Dios ket nalawag a kunana a ti kakaisuna nga anak ni Abraham iti maidaton. Maysa pay a mabalin a kitaen ket Juan 3:16. Isuratmo daytoy a bersikulo: _____

1. Iti daytoy a bersikulo, siasino ni Ama? _____
2. Siasino ti kakaisuna wenno Bugbugtong nga Anak? _____

Manipud kadagitoy a makatulong a mabasa, maadaltayo a ti pakasaritaan ti Genesis 22 maysa a ladawan iti maysa a pasamak adu a tawen iti naglabas iti met laeng bantay Moria, Bantay Sion, idi a gapu iti kasta la unay a panagayat ti Dios kadatayo intedna ti kakaisuna nga Anakna iti naminpinsan a daton para iti amin a basoltayo ken ti basol ti sangalubongan.

Ta ti daton para iti basol, di magawidan iti nailangitan nga Ama iti pannakaidaton ti Anakna iti altar idiy krus. Kasapulan iti daton tapno ti tao ket maisalakan iti agnanayon nga ipapatay. Awan iti karnero a naisalat iti narukbos a kayo. Awanem ti sabali a daton. Ti laeng ipupusay ti naan-anay nga Anakna ti mabalin. Kasta ti napasamak ket gapu iti panagayos iti dara ni Jesus ti basol ti sangalubongan ket napakawanen. Amin a tao ket napakawan iti basol babaen iti pannakaidaton ni Jesus.

No kayatmo nga agadal pay, adda pay maysa a makatulong. Mainayon iti Juan 3:16 kitaem ti 1 Juan 4:9. Manen makitatayo a ti Daan ken Baro a Tulag ket adda pannakainaigda babaen kadagitoy a makatulong a

mabasa. Ania ti baro nga adal ti naamoan no kitaem ti daton nga inar-aramid ti Dios para iti pannakapakawan iti basol iti sangalubongan? _____

PANANGIKABESA: Iti Genesis 22:12 mangrugi iti sao nga “Makitakon ita...” agraman ti Juan 3:16 maguyugoyka a mangikabessa iti daytoy ekn kasta met ti 1 Juan 4:9. Isuratmo iti bassit a papel tapno tugot-tugotmo dagiti napateg a Sao ti Dios. Kitaem met dagiti bersikulo sakbay ken kalpasan dagitoy a paset ti Biblia nangruna iti bersikulo iti Baro a Tulag. Makatulongda a mangted iti naan-anay a sirib bayat panagadalmo. Ragsakem ken ipategmo daytoy a Sao a naikabesa ken naamoam ken ibingaymo pay daytoy kadagiti sabsabali.

Paset 4

PANAGSANAY: Narigat nga iladawan ti napalalo a ragsak ti ama ken anak. Ti anak ni Abraham nga idatonna koma ket nailisi iti ipapatay!

1. Iti bersikulo 13, imbes nga iti panagayos ti dara ni Isaac, ania ti indaton ni Abraham a datonna a mapuoran a sukat iti anakna nga agpaay iti Apo? _____ Maminsan manen maipalagip kadatayo a ti dara a maibuyat ket isu ti daton nga awaten ti Dios.
2. Pinananganan ni Abraham daydiay a lugar ti Jehovah-jirah a kayatna a sawen _____. no kitaentayo manen ti Juan 3:16, maamoantayo a ti Dios ti nangted iti Anakna kas Mangisalakan.
3. Dagiti bersikulo Verses 15-18 ket kasla nakaruaman unay. Iti bukodmo a panna, ania ti inbaga ti Dios ken Abraham: _____
4. Ken iti bersikulo 19 maammoantayo a da Abraham ken Isaac ket agnaed idia _____.

TI NAAMOANTAYO MAIPAPAN ITI DIOS: Nalabit ti maysa a balikas a mangipalagip kadatayo iti kasta unay nga ayat ti Dios iti tao ket ti sao a naayat. Ti Apo ket naparabur ken Sara. Tinungpalna ti karina kenkuana. Makitatayo ti Diostayo a naparabur iti entero a leksion. Ti kinaparabur palagipannatayo iti parabur ti Dios a naiparukpok kadatayo. Awan a pulos iti natiggedantayo wenno kaikariantayo ket awan pateg nga adda kadatayo, ti laeng paraburna iti naited kadatayo. Ti Dios naparabur ken napudno kadagiti karkarina. Isu ket naparabur ken insalakannatayo iti managbasol a kasasaad babaen iti panangitedna iti kakaisuna nga Anakna. Naparabur ti Dios ken isu ti mangted iti amin a kasapulantayo iti bagi ken kararrua.

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI:

1. Umad-adu ti maamoantayo maipapan iti Dios ket ad-adda met ti pannakaamotayo nge awan maaramidtayo. Adu dagiti maurnong nga pannakaipakat ti leksion bayat panangkitatayo ken Abraham. Iti dagus maaramidtayo a sungbatna iti parabur ti Dios ket ti panagdayawna iti Apo. Wen nagdaydayaw isuna bayat panangidatonda iti carnero ken Isaac. Ania met ti maidatontayo iti aramidtayo a pagdayaw. Ipakaammo kadatayo iti Salmo 51:17 no ania dagiti daton a makaay-ayo iti Dios. “Dagiti sakrifisio a maipaay ti Dios _____
_____ saanmonto a laisen.”
2. Ania ti sakrifisio ti pusom nga idatonmo iti Apo, iti nadudog nga espiritu, ti nadudog ken sibababawi a puso a mangipudno iti basol ken pannakaibabain? Adda koma gundawaymo nga iti napudno a puso idatagmo dagitoy iti Apo. _____

3. Ti Dios maragsakan kadagiti intay panagipakita iti panagyaman. Basaen ti Salmo 51:51. “...ket ti ngiwatko iparangrangnanto ti pannakaidaydayawmo.” Kasano ti panangidaydayawtayo iti Dios? Ania ti kayat a sawen daytoy? No idaydayawtayo ti Apo, ania ti sawentayo? Idaydayawtayo Isuna babaen iti panangibaga iti balikas a panagyaman. Dayawem ti Dios gapu iti kinasiasinona. Kitaen manen dagiti “Ania ti naamoantayo maipapan iti Dios” a paset kadagiti napalabas a leksion. Bigbigentayo amin ti pateg dagiti panagyaman maigapu iti naisao wenno naaramidtayo. Agyamantayo no dagiti tattao mabigbigda ti kababalin ken kinataotao a napnuan imbag. Ipaaymo iti Apo iti nabuslon a pammadayaw ken panagyaman.

KARARAG: Alaem daytoy a gundaway tapno ipaaymo iti sakrifisio ti panagyaman ken panagdayaw:

Paset 5

PAKAUNA: Intayon ibuksilan manen ti pakasaritaan ni Abraham. Iti Genesis 23, maamoantayo ni Sara ket _____ ti tawenna ken kalpasanna natay isuna iti uneg ti _____. Daytoy a kapitulo maamoantayo no kasano ti pananggangna iti daga a nakaitaneman ni Sara. Ita, uray agturongtayon iti Genesis 25.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 25:7-11.

PANAGSANAY:

1. Kasano kaatiddog ti panagbiag ni Abraham (bersikulo 7)? _____
2. Ania ti maamoantayo manipud iti bersikulo idi natay ni Abraham? _____

3. Siasino ti nangipunpon kenkuana? _____
4. Sadino iti nakaitanemanna (bersikulo 9-10)? _____
5. Siasino ti kaddua ni Abraham a naitanem sadiay? _____
6. Ti Dios binendisionanna ni Isaac kalpasan iti ipupusay ti amana. Sadino ti nagnaedan ni Isaac?

Tandaanan: Iti sumaruno a paset iti daytoy a leksion ket naaramid tapno mainsayoka a mangsapul iti kapadpada a bersikulo. No awan daytoy iti biblia nga us-usarem surutem lattan dagiti kapadpada a bersikulo a naited iti isayo.

7. Kitaem ti kapadpada a bersikulo kalpasan ti Roi. Sapulem dagiti bersikulo ken pakasapulan a naited iti tennga ti Biblia. Kitaem ken basaem ti Genesis 16:7-14. Ni Isaac nga anak ni Abraham, ket nagyan idiy asideg iti Beer Lahai Roi. Lagipen ti duma a kapadasan ni Agar nga ina ni Ismael, ti sabali nga anak ni Abraham, a napasamak kenkuana idiy Beer Lahai Roi sakbay a naiyanak ni Ismael idi intarayanna ni Sara.

PAGPANPANUNOTAN A SALUDSOD: Iti patay saan a kas iti kadawyan a panpanunotentayo, aglalo no ubbing tayo pay. Ngem mabalin nga daytoy ti kanito a panunotentayo ti panagtaengmo ket ti kinapudno nga intoy dumanun ti tiempo, kas kenni Abraham ken Sara, sika ket tumaeng ken matay.

1. Napanunot mon sa sadino ti kayat mo a pakaitaneman?
2. Sino ti kayat mo a kadua idiy tanem?
3. Sino ti agtagikua dagiti banbanag a kukuam?
4. Mangted ka kadi ti sagot kadagiti sibibiag kalpasam a matay?
5. Anya ti kayat mo nga ibaga dagiti tattao maipapan kenka no matayka?
6. Anya ti kayatmo nga ibati a tawid kadagiti kaputotam?
7. Anya dagiti aramidem ita tapno matungpan dagitoy a banbanag?

KARARAG: O Apo, binindisionam ni Abraham ken Sara iti atiddog a biag. Mapagtalkanka ket tinungpalmo dagiti karim nga ikkan ida iti daga ken anak a lalaki. Impasdekmo ida kas ama ken

ina dagiti nation uray no ti ammoda ket ti inkarim lang nga anak a ni Isaac. Kas iti kinamanagtalekmo kadakuada kasta met ti kinamanagtalekmo kanyak. Agyamanak iti imbukbokmo nga ayatmo kaniak ken dagiti ay-ayatek. Kas ti panangamirisko nga iti biagko ket agpatingga iti patay ikarkaragko nga _____

PANURSURO: Dagiti tattao a kas kenni Abel ken Noe madakamat iti *Ti Plano ti Dios, ti Pilitayo*. Iti daytoy a panagadaltayo naitedkadayato ti papitulo ti Pammati Hebreo 11. Kas panangisirratayo iti storya maipapan kenni Abraham kitaentayo manen ti libro dagiti Hebreo. Uppa ti pakakitaan a paset kenni Abraham iti daytoy a kapitulo ket mangrugida amin iti balikas a, “Gapu iti pammati...” Basaem ti Hebreo 11:8-29 ket markaam ti ibagbagana. Ita datoy a paset iti Hebreo 11 ket pamilyar kenka gapu iti panagadalmo kenni Abraham ken Sara iti Genesis 12-25.

PANAGSANAY:

1. Iti Hebreo 11:8 dua a listaan iti pakakitaan iti biblia a naited. Masarakan a dagus no sadino ti pakastoryaan ni Abraham nga ibaga dagitoy a pakakitaan.
 - a. Anya ti storya? _____
 - b. Anya iti paset iti bilia a pakakitaan a naited? _____
 - c. Anya ti kapitulo idiaiy Genesis no sadino ti nakaayaban ni Abraham, naited ti kari, ken situtungpal a pimmanaw uray saanna ammo iti papananna? Genesis _____

Tandaanan: kadagiti awan ti referensyana makita daytoy iti Genesis 12:1-4, 7.

2. Iti Hebreo 11:9 ibagana kadatayo a “gapu iti pammati” nagnaed ni Abraham iti Naikari a Daga. Nagnaed ka ganganaet iti sabali a daga ket nagan iti tulda.

a. Anya dagiti referensia a pakakitaan a naited kalpasan iti balikas a “tulda”? _____

b. Anya dagiti kapitulo iti Genesis a pakakitaan dagitoy? Genesis _____ ken _____.

Tandaanan: kadagiti awan ti referensyana makita daytoy iti, kitaem ti Genesis 12:2 ken Genesis 18:1, 9.

3. Iti Hebreo 11:11 sumagmamano a listaan ti bersikulo ti naited.

a. Anya ti storya? _____

b. Anya dagiti referensia kalpasan iti balikas nga “ama²”? _____

c. Anya ti kapitulo iti Genesis a pakasarakan ti pannakatungpal iti Kari ti Dios kenni Abrahan? _____

Tandaanan: kadagiti awan ti referensyana makita daytoy iti, kitaem ti Genesis 21:2

4. Iti Hebreo 11:12...

a. Anya iti referensia kalpasan iti balikas a “darat iti baybay”? _____

b. Anya iti kapitulo iti Genesis a mangibagbaga a ti Dios pinabarona iti tulag³ ken kari nga intedna kenni Abraham? Genesis _____

c. Anya ti kari a tulag? _____

Tandaanan: kadagiti awan ti referensyana makita daytoy iti, kitaem ti Genesis 22:17.

5. Iti Hebreo 11:17-19 sabali pay nga storya a pamilyar kadatayo.

a. Anya ti Storya? _____

b. Anya iti referensia nga usarem tapno maamoam ti pakasarakan iti storya? _____
_____. Ti referensia ket mabalina nga iti balikas kalpasan
iti balikas a “daton”.

² Iti Ilocano a Biblia kunana: Babaen iti pammati, naparaburan ni Sara iti gundaway nga agsikog nupay baketen agsipud ta nagtaleb a tungpalen ti Dios iti inkarina.

³ Uncertain

- c. Anya a kapitulo iti Genesis a pakasarakan a sinout ti Dios ni Abraham ket nagtungpal isuna nga idatonna ni Isaac? Genesis _____

Tandaanan: kadagiti awan ti referensyana makita daytoy iti, kitaem ti Genesis 22:1-10

Sumagmamano laeng iti kapitulo iti Genesis a mangibagbaga maipapan ken Abraham. Sumagmamano a bersikulo iti Hebreo 11 ti mangipalagip kadatayo iti daytoy a pakasaritaan ket parigtaennatayo nga agtungpal babaen iti pammati kas mainayon daytoy a pakasaritaan bayat ti panagdaliasattayo iti daytoy a biag. Ibaga ti pakasaritaan ni Abraham maipapan iti parabur ti Dios kadatayo, ti di agbalbaliw nga ayatna, para kadagiti agbibbiag babaen Kenkuana. Kasta met nga iti pakasaritaan iti biag ni Abraham, ipalagipna kadatayo ti kinalinteg ti Dios. Kaasianna dagiti mamati kenkuana. babaen iti kinalintegna dusaenna dagiti agbasol ngem dumngeg isuna kas iti panangibabaet ti Espirituna kadatayo. Ti kari ti Dios nga Isuna ti Diostayo ket ti pudno a bendision.

PANAGREPASO

KARI TI DIOS,

BENDISIONTAYO

PANAGADAL

Daytoy a naisangsangayan a panagsanay ket napartuat iti panggep tapno makita ti panagdakkkelmo ken pannakaammom iti Daan a Tulag kas kenni Abraham ken Sara. Alaentayo ti orastayo a kitaen manen dagiti inaramiddayo:

1. Sinaggaysatayo a binasa dagiti pakasaritaan ket insurattayo dagiti *kinapudno* maipapan kadagiti pasamak. Ania dagiti uppat a pakasaritaan nga inadaltayo iti maika 3-6 a leksion?
 - a. Lesson 3 _____
 - b. Lesson 4 _____
 - c. Lesson 5 _____
 - d. Lesson 6 _____
2. Naadaltayo dagiti pagdumaan maipapan iti Dios ken tao. Anya dagiti naduma-duma a kinapudno a naadaltayo iti tunggal paset iti “Ania ti naadaltayo maipapan iti Dios?”
 - a. Lesson 3 _____
 - b. Lesson 4 _____
 - c. Lesson 5 _____
 - d. Lesson 6 _____
3. Kinitatayo no kasano nga iyaplikar ti adal iti pakasaritaan a napasamak iti nabayag a tiempo ket sapulentayo ti kaipapananna ken no kasanotayo nga iyaplikar iti biagtayo iti daytoy agdama a biag. Ania dagiti banbanag a maiyaplikartayo iti tunggal paset/leksion?
 - a. Lesson 3 _____
 - b. Lesson 4 _____
 - c. Lesson 5 _____
 - d. Lesson 6 _____
4. Kamaudiananna, kinitatayo iti Hebreo 11. Iti daytoy a kapitulo adu a pakasaritaan a tinandaanantayo a maipakita iti pammati ni Abraham. Naadaltayo a babaen iti panangusartayo kadagiti pagibasaran nalakatayo a masapulan iti pakasaritaan iti Daan a Tulag a nadakamat iti Baro a Tulag. Napadasantayo a nagsubli idiy Daan a Tulag. No adalem a nalaing iti Hebreo 11 ket kayatmo nga agsubli kadagitoy a pakasaritaan ngem saanmo ammo no sadino ti nakaisuratanna, dakkkel ti tulong ti panangkita iti pagibasaran.

PANGRIKEP TI KARI TI DIOS, BENDISIONTAYO: Maguyugoyka nga agtuloy iti panagadalmmo. Adun ti naadalmo. Ad-adda a maliwliwaka iti panagdaliasatmo iti Biblia. Agrangrangpayaka iti tukad ti liwliwa kas inka ituloy ti panagadalmo no ania ti kuna ti Sao ti Dios kenka.

KARARAG: O Apo, agyamanak iti Saom a mangibaga kaniak maipapan kadagiti tattao ti pammati kas ken Abraham. Uray pay no saanna a napadasan dagiti amin a karim kenkuana, inikkam ti pigsana a kumita kadagiti mata ti pammatina iti masakbayan. Nakitana no ania ti naikari. Itdem kaniak ti kasta a pammati, ti pammati nga agtalek Kenka a naparabur ken manangngaasi unay kaniak, ti pammati nga agtalek ken Jesus Isu a Namnamak. Ken itdem kaniak dagiti mata ti pammati a mangammo nga adda kaniak dagiti kari ti biag nga agnanayon Kenka idiy langit. _____

Mainayon iti panagadal ti Biblia iti CrossConnect ket mabalin a maala nga awan bayadna.

Sarungkaran ti ministry's web site: www.crosscm.org.

Kayatdakayo a mangngegan!

Kontakendakami: admin@crosscm.org